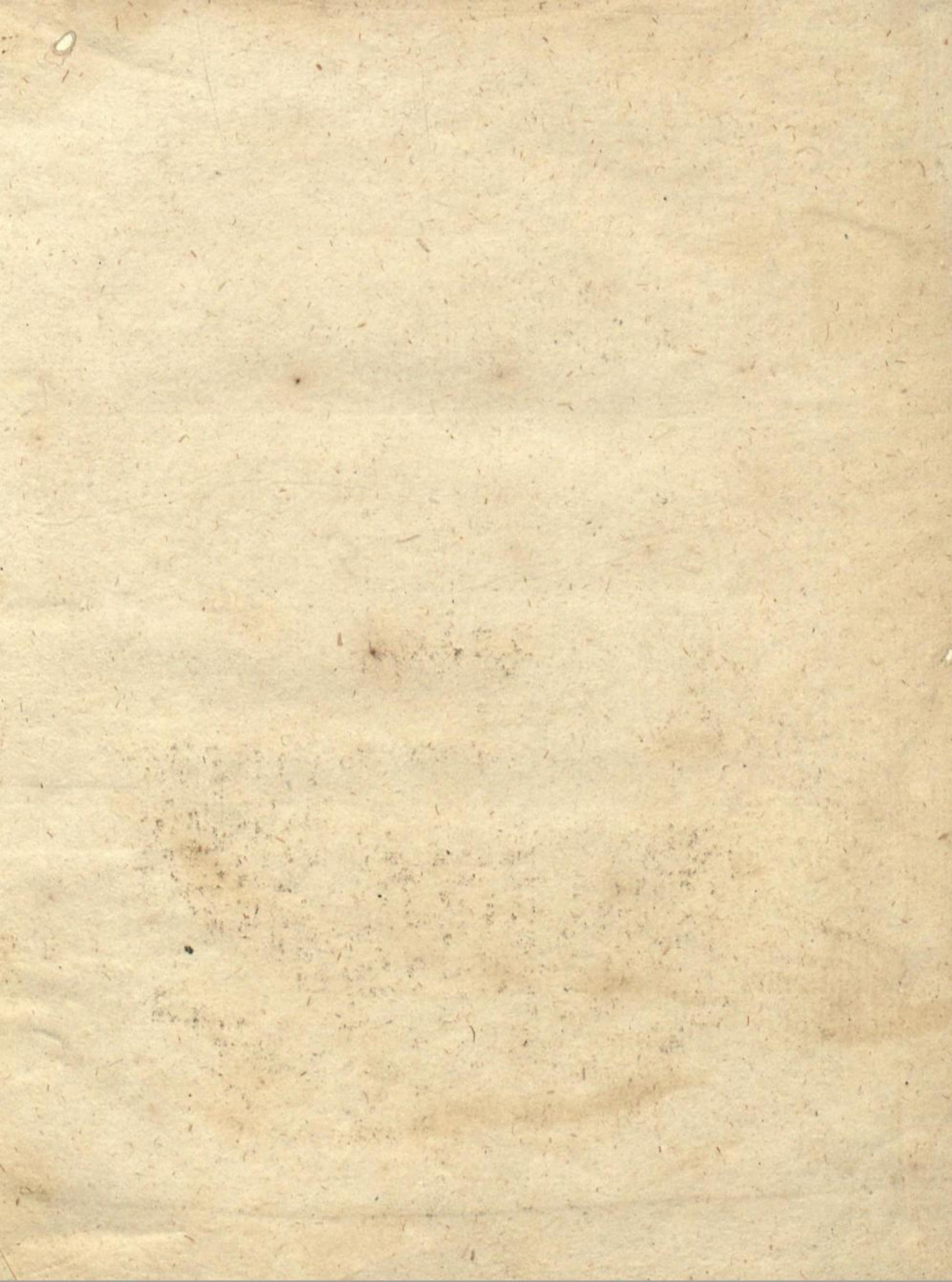
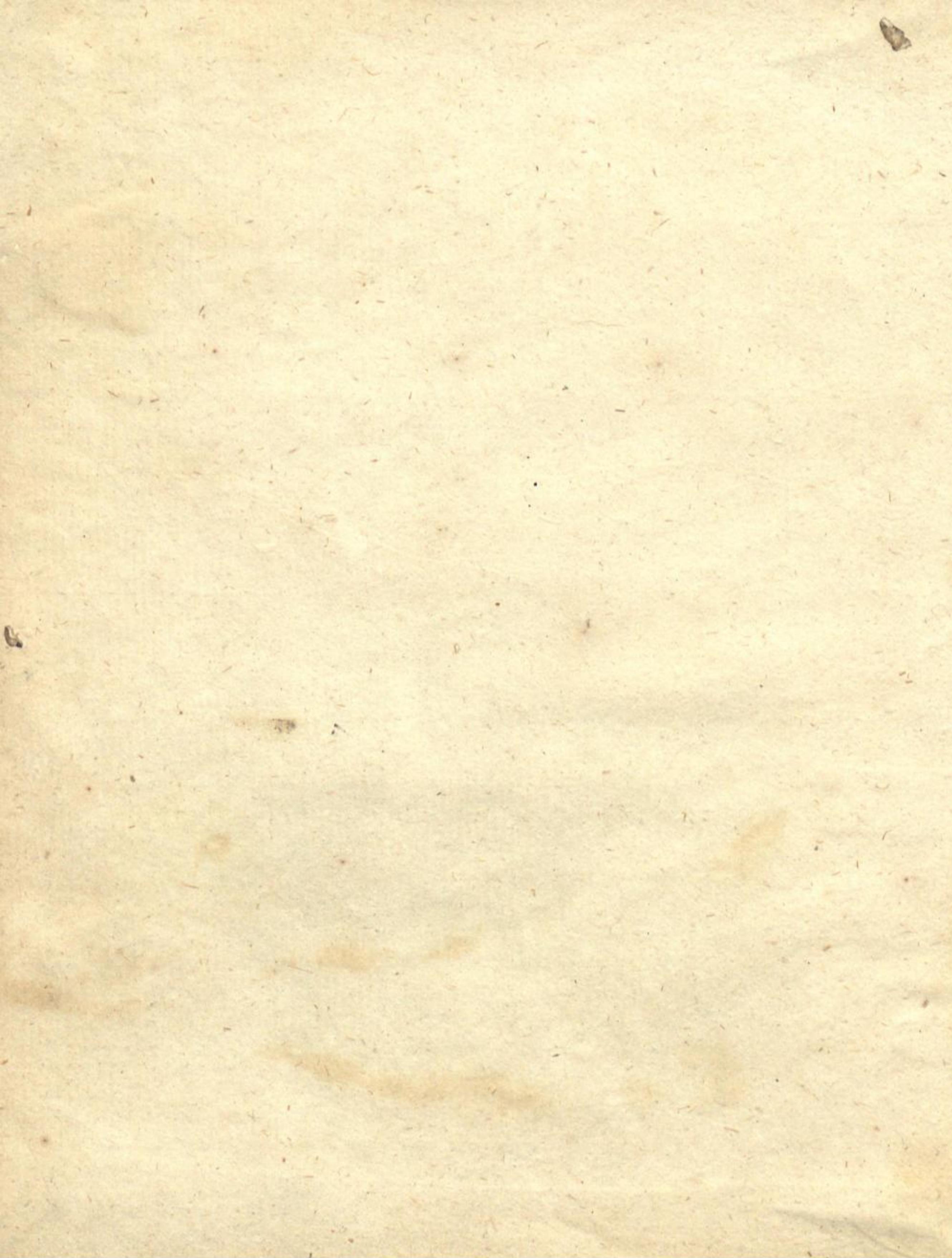

8953

Rep. XXXV. 3. no. 61.

A Z O T H,

Sine

5

A V R E L I A E O C C V L T A E
P H I L O S O P H O R V M , M A T E -
R I A M P R I M A M , E T D E C A N T A T V M
illum L A P I D E M P H I L O S O P H O R V M filiis Hermetis solide,
perspicue & dilucide explicantes,

P er Æ nigma Philosophicum, Colloquium Parabolicum, Tabulam Smaragdinam
Hermetis, Symbola, Parabolas & Figuras Saturni, F. Basilius Vicentini.

M. G E O R G I O B E A T O Fr. Interprete.

F R A N C O F V R T I ,

T y p i s a c s u m p t i b u s I o a n n i s B R I N G E R I .

M. D C. X I I I .

LECTORI S.

Libuit, Candide Lector, in vestibulo huius opusculi Symbolum Saturni
præfigere, cum materia illa prima, per hoc dilucide & perspicue
explicetur. Tu nostro studio fruere & vale.

ÆNIGMA PHILOSOPHORVM SIVE
Symbolum Saturni, per Parabolas AZOTH
dilucide ostendens.

Venit aliquando cum per tot annos & vitæ meæ
nauigarem à polo Arctico ad polum Antarcticum, ut singulari Dei nutu ejacerer ad
littus magni cuiusdam maris: Et licet maris
illius mundi aditus & proprietates optime co-
gnitas & perspectas haberem, nihilominus inscius fui, an et-
iam in illis oris generaretur pisces ille, Echeneis, quem
tot magnæ & paruæ conditionis homines hactenustam sol-
licitè quæsierunt: Dum autem in littore Melosynas hinc inde
natantes cum Nymphis conspicio, fessus etiam à præcedenti-
bus laboribus, & cogitationibus variis grauatus, ab a-
quarum murmure somno corripior: Et dum suauiter obdor-
misco, occurrit mihi in somnis visio mirabilis. Video è mari no-
stro venerandæ canitiei senem NEPTVNVM cum tridente
egredientem, qui me post amicam salutationem in Insulam
deducit amoenissimam. Hæc Insula pulcherrima versus au-
strum sita erat, acrebus omnibus, ad hominis necessitatem, &
ad eiusdem delicias spectantibus, refertissima.

Virgilij

ÆNIGMA PHILOSOPHICVM.

Virgilij campus Elysius vix cum illa potuisse comparari. Totum Insulæ littus, vndeque virentibus myrtis, cupressis, ac Roremario cinctum erat. Prata virentia varietatis floribus tecta, iucundissime aspectu, suauissime redolebant. Colles vineis, oleis, & cedris, miro modo decorati erant. Nemora Arantiorum & Limoneorum arboribus referta: Viæ publicæ laurorum ac Granatorum arboribus singulari artificio intertextis, utrinque consitæ, gratissimam peregrinantibus præbebant umbram. Ut paucis dicam, quicquid in toto mundo est, ibidem videbatur: Inter ambulandum monstrabantur mihi à dicto Neptuno sub aliquarupe, latentes duæ illius Insulæ mineræ Auri & Chalybis. Non lôge illinc deducor ad pratum in quo peculiaris hortus variis & spectatudignissimis arboribus plantatus erat; Inter complures Arbores autem, ostendit mihi septem arbores nominibus insignitas: ac inter has, duas præcipuas aliis eminentiores obseruaui, quarum una ferebat fructum instar Solis lucidissimi & fulgentissimi, & folia eius erant instar Auri; Altera vero producebat albissimos Liliis candidiores fructus, & folia eius erant sicuti argentum viuum: Vocabantur autem haec arbores à Neptuno una Solaris arbor, & altera Lunaris. Et quāuis in hac Insula omnia ad nutum essent, unicum tamen ipsi deerat. Aqua non habebatur, nisi magna cum difficultate. Erant quidem multi, qui partim tentabant illuc Aquam fontis per canales deducere, partim etiam ex variis rebus eli-

ÆNIGMA PHILOSOPHICVM.

ciebant, sed frustraneus erat attentatus labor, quia illic locorum nullo poterat haberi medio: & si habebatur, inutilis tamen fuit & venenosa: nisi è radiis Solis vel Lunæ, quod pauci præstare potuerunt, & qui in hoc perficiendo fortunam habuit propitiam, nunquam ultra decem partes potuit attrahere. Erat enim eiusmodi Aqua mirabilis, & crede mihi, quod oculis meis viderim, & palparim Aquæ illius niueum candorem, & dum illam aquam contemplarer, valde miratus sum: Interim fatigatus illa consideratione, euanuit coram oculis meis Neptunus, & apparet mihi vir magnus, cuius fronti nomen Saturni erat insculptum: Hic accepto vase hauriebat Aquæ partes decem, & statim de fructu Arboris Solaris accepit & imposuit, & vidi fructum Arboris consumi & resolui instar glaciei in Aquacalida: quæsiui ex illo: Domine, video rem mirabilem, Aquam esse fere ex nihilo, video fructus Arboris in illa, adeo suavi calore consumi, quid ista? At ille mihi gratoſe respondit: Fili mi, verum est quod res hæc est mirabilis, sed ne mireris, ita enim oportet esse: Nam hæc aqua est aqua vitæ, habens potentiam fructus arboris huius ita meliorare, ut postea nō plåtatione seu insitione, sed solo suo odore faciat sibi cæteras sex Arbores uniformes. Insuper hæc aqua est huic fructui instar fæminæ, in re nulla possunt arboris huius fructus putrefieri nisi in hac aqua. Et licet fructus per se sit mirabilis, & res preciosa: attamen si in hac aqua putreficit, gignit ex hac putrefactione Salamandræ in igne perseverantem, cuius sanguis omni thesauro preciosior est, habens facultatem sex arbores,

quas

ÆNIGMA PHILOSOPHICVM.

quas hic vides, fertiles reddere, illarumque fructus melle dulciores proferre. At ego petij, Domine, quomodo fit istud? Dixi tibi, inquit, arboris solaris fructus esse viuos, dulces, at ubi nunc unus saltem ex illo saturatur, quando in hac aqua coquitur, possunt postea mille ex eo saturari. Quæsiui porro, Domine: coquiturne igne forti & quandiu? At ille: aqua ista habet intrinsecum ignem, & si iuuatur calore continuo, comburit tres partes corporis sui cum hoc corpore fructus, & non remanebit, nisi pars minutissima, quæ vix imaginari potest, sed in summa virtute, coquitur sagaci ingenio Magistri septem mensibus primo, postea decem: sed interea apparent res variæ, & semper in die quinquagesimo, plus vel minus. Adhuc interrogaui: Domine, nonne potest etiam in alijs aquis coqui hic fructus, vel additurne illi aliquid? Respondit: non est nisi hæc una aqua, quæ utilis est in hac regione vel in Insula: Nulla etiam alia aqua potest penetrare poros huius pomi, nisi hæc: & scito arborem solarem etiam ex hac aqua ortam, quæ ex radiis Solis vel Lunæ vi magnetis extracta est. Propterea inter se magnam habent concordantiam: Sed si aliquid peregrini ipsi adderetur, non posset id præstare quod facit per se: Relinquenda igitur per se, nihilque ei addatur, nisi hoc pomum: Post decoctionem enim est fructus immortalis, vitam habens & sanguinem, quia sanguis omnes arbores steriles facit portare fructus eiusdem naturæ cum pomo. Rogavi ulterius: Domine, hauriturne Aqua hæc aliquando, vel habetur ne vbiique? & ille, in omni loco est, & nemo sine ea vi-

ÆNIGMA PHILOSOPHICVM.

uere potest, hauritur miris modis, sed ista est optima, quæ extrahitur vi chalybis nostri, qui inuenitur in ventre Arietis. Dixi: ad quid utilis? Respondit, ante debitam coctionem est summum venenum, sed post coctionem conuenientem summa est medicina, & dat viginti nouem grana sanguinis, quodlibet autem granum, obtingentos sexaginta quatuor suppeditabit tibi fructus arboris solaris. Quæsiui: nonne ulterius meliorari potest, teste scriptura philosophica? ait, ad decem, postea ad centum, deinde ad mille, & decem millia, &c. potest exaltari. Instabam, Domine mihi, noueruntne multi istam aquam, & habetne nomen proprium? Ille clamabat palam dicens, pauci nouerunt, sed omnes viderunt, & vident & amant: Habet nomina, sed multa & varia. At nomen proprium eius est Aqua maris nostri, Aqua vitae, non madefaciens manus. Petij adhuc: vtuntur ne ea alij ad res alias? Vtitura ea, ait, omnis creatura, sed inuisibiliter. Nascitur ne in ea aliquid, interrogavi? At ille: ex ea fiunt res omnes in mundo, & in ea vivunt, sed in ea proprie nihil est, sed est res quæ se miscet omni rei. Quæsiui: estne sine hoc arboris fructu utilis? ad hoc dixit: in hoc opere nequaquam, siquidem non nisi in sole hoc arboris solaris fructu melioratur. Incepi adhuc rogare: Domine, quæso nomina mihi illam tam manifesto nomine, ut nullum possim amplius habere dubium: At ille sublata voce ita clamauit, vt me è somno excitaret, ideo non amplius poteram querere, nec ille ulterius mihi respondere voluit, nec ego tibi pluradicere possum: contentus esto hisce, & crede quod non est possibile, lucidius

ÆNIGMA PHILOSOPHICVM.

cidius loqui: Nam si hæc non percipis, nunquam aliorum Philosophorum libros assequeris. Post Saturni insperatum ac subitaneum discessum, nouissime sopor inuasit, & denuo mihi forma visibili apparet Neptunus: Præsentem in hortis Hesperi-dum congratulatur felicitatem, monstrando mihi speculum, in quo totam naturam detectam vidi: Post varios cùlro ci-troque commutatos sermones, gratias ipsi pro exhibitis bene-ficijs ago, quod suo videlicet ductu, non solum hunc amœnissi-mum Hortum ingressus fuerim, verū etiam in optatissimum Saturni colloquium venerim. Sed quia propter improuisum Saturni discessum difficultates aliquæ quærendæ & inuesti-gandæ adhuc restarent, rogaui enixe, ut hac exoptata occa-sione mihi scrupulum eximeret. His autem verbis illum com-pello, Domine, legi libros Philosophorum affirmantium gene-rationem omnem fieri per Marem & fæminam, & tamen sa-lum fructum arboris solaris vidi in somniis, Saturnum Mer-curio nostro imponere, credo etiam tibi vt Domino Maris hu-ius, quod ista bene scias, responde questioni meæ quæso? At il-le, verum est, fili, omnis generatio fit in mare & fæmina, sed propter distinctionem trium Naturæ regnum, alio modo na-scitur animal quadrupes, alio modo vermis. Licet enim vermes habeant oculos, visum, auditum, & reliquos sensus, tamen per putrefactionem producuntur, & eorum locus vel terra, in qua putrefiunt, fæmina est: Ita incorpore philosophico mater est l. ius rei, repetita toties illa aquatua, & quic-quid ex ea na-scitur, more vermium, per putrefactionem na-scitur:

ÆNIGMA PHILOSOPHICVM.

scitur: Ideo Philosophi phænicem & Salamādram vocarunt:
Si enim è duorum corporum conceptione fieret, esset res morti
obnoxia, at quia se tantū reuiuificat, destructo corpore priori,
emicat aliud incorruptibile: Siquidem mors rerum nihil a-
liud est, quam separatio unius ab altero. Et in hac phænico
ita fit, quod se vita à corpore corruptibili per se separat. Insu-
per quæsiui: Domine mi, suntne diuersæ res rerum vel compo-
sitio in hoc opere? At ille, vnicare res est, cui non miscetur aliquid
aliud præterquam aqua philosophica, tibi in somno aliquoties
manifestata, quæ in decuplo esse debet ad unam corporis par-
tem: Et firmiter ac indubitate credas, fili, quæ per somnia in
hac Insula, pro more regionis, tibi à me & à Saturno fuerunt
patefacta, nullo modo esse somnia, sed purissimam veritatem,
quam experientia vnicarerum Magistratibi Dei assistentia
detegere poterit. Ulterius querentem sine responso post vale-
dictionem discedens, me à somno excitatum, in desideratam
Eutopiæ regionem s̄istit. Et ita tibi etiam, amice Lector, satis
haec tenus à me dictum sufficiat. Vale.

PARS PRIMA.

Collocutores,

ADOLPHVS. SENIOR.

Alue venerande senex : cum iampridem &
longinquo iuxta arborem hanc solum te-
cum ipso nescio quæ animo volutantem vi-
deam, intermittere non possum, quin te a-
deam, deque causa illiusmodi meditationis
inquiram.

SENIOR.

Imo, ô Iuuenis, iam demum ea mihi cognoscere licet,
quæ in iuuenili ætate constituto abscona & incredibilia vide-
bantur, cum enim literis adhuc operam darem , turgida
ambitione inflatus , omnium rerum scientiam mihi arroga-
bam , verum nunc demum ætate prouecto , diligentiori stu-
dio naturæ librum illum magnum , & perplexum inuestiga-
re libet , cum tamen temporis omnem opportunitatem &
diuturnitatem , tanquam præterfluentem aquam , præter-
labi , videam , & ingemiscam sedulo.

ADOLPHVS.

Hoc vero est, quod admiror in te, ô senex, cum diuer-
simodas inter nos affectiones conspicio, tibi enim auolare
tempus præcox, mihi tardi segnesque evidentur ire dies, ea-
que de causa iam dudum in apricum exoptatumque defle-
ctere equum animus gestit campum, & sodalium quærere

A

con-

*Aureliae occultæ Philosophorum
congerrorumque sodalitia, quæ temporis tarde gradientis
molestiam exutiant.*

S E N I O R.

Video equidem, amice, te liberali facie in ipso ætatis flore constitutum, liber itaque de tuo nomine ac progenie liberius inquirere, non enim molestum tibi fore puto, si remota fraudis suspicione, nomen tuum & vitæ conditionem inquiram diligentius.

A D O L P H V S.

Adolphi nomen, & Hassiam patriam mihi esse scias, quæ & literis in puerili ætate imbuit, & prouectiorem ætate ad mercaturam literalem publicis scholis transmisit, quem custode pædagogoque remoto, bonorum paternorum legitimus effectus administrator longinquas inuisere terras & peregrina adire loca animus gestit, & quidem antea alia Romam illam terrarum dominam petere cum comitibus libet, tuum vero, vir vsu rerum & experientia clare, de ea profectione consilium audire prius velim.

S E N I O R.

Consilium meum tibi non deetit, quod quidem eo facilius suppeditare queo, locorum horum gnarus, modis tuis monitionibus parere non recuses.

A D O L P H V S.

Mihi iussa capessere fas puto, tu qui ætate & rerum experientia præstas, consilio fausto vias tenebricas ingrediendi præmonstra, videbis docilem & attentum te naustum esse auditorem.

S E N I O R.

Dixisti fili, teneri te desiderio inuisendi Romanum, at hoc

hoc tibi persuasum habeas optime, Romam hanc Sodomitam esse, & nuncupari vere. Vidi equidem & ego hoc orbis caput, sed prudentiore iam ætate septus, ad discrimina & pericula attentior. Meo igitur consilio, diu hærere hisce in locis animum non inducas, vere enim Roma via mundi perniciosa, paradiſus est terrenus, hortus delitarum venerarum, & locus à quo probitas, pietas, pudorque omnis exulat, regia vicarij principis mundani. Videbis in hac omnes huius mundi illecebras, & superbiæ fontem, voluptatumque colluuiem, & fructus carnis, quæ nullius est pretij, & litera est absque spiritu, Spiritus enim hic loci non reperitur, sed altiori indagine querendus, felix terque quaterque cui Deus spiritum hunc interiorem exsuscitat, quem Iudæi etiam cæci repudiarunt, etiamsi velum templi abruptum esset & agnus librum septem sigillorum aperuifset, & dixisset, consummata esse omnia. Ante omnia igitur pietatis opera amplectenda, nec mundi studia naturæ ueijs anteponenda, prout in sequentibus latius ex me audies. Verum hoc maxime displicet, cum videam te valitudine optimæ temporis accusare diuturnitatem, licet florenti ætate subnixus morbi nullius vim sentias, meliori igitur calculo hæc trutinanda tibi omnino existimes velim, breuiuscule enim hæc me attigisse potius, quam prolixius decurrisse hoc stadium vides; nec temporis opportunitas inanis absque labore studioque transmittenda, sed potius cognitioni Dei ac operum eius accurate seduloque insistendum & exerendæ sensuum nostrorum vires, eum enim in finem ad imaginem Dei sumus creati, non ad similitudinem bestiarum, quæ nostrum in usum sunt potius conditæ, oculi igitur nostri & aures in laudem Dei exacuendi, arrigendæq; sedulo sunt, otiumque profligandum, nec tempus ullum absque studijs honestis transmittendum.

Equidem misenex videor mihi iam dudum ea quæ v-
sui mihi esse possent , percepisse , acquisiui enim Latinæ
Linguæ cognitionem & Aristotelicæ Doctrinæ notitiam
non pœnitendam , non igitur hisce in studijs ætatem tere-
re , ex vsu esse video , præsertim cum sentiam omnia imper-
fecta & vana esse , nec ullum video magistrum & doctorem
artis , qui absque fraude & dolo actiones ita suas instituat ,
vt ad finem præoptatum dextre perueniat . Astrono-
miæ studium , quod ante alia certum maxime & indubita-
tum esse debebat , incertum prorsus , fallax , inconstans , idem
de medicina iudicium . Qui vero errorum cacoëthes in sa-
cris Theologorum scriptis versentur , nemo non videt ,
cum tamen Scripturæ sacræ summa sit certitudo , & con-
stantia : ab omnibus tamen fere in diuersum rapitur sen-
sum , nec ullus controversiarum finis , hac vitæ insidiatur al-
terius alter , aliis vel ipsam animam occidit , altera ex parte
fortunæ bonis alij insidiantur , nec ullus furorum , rapina-
rum , contentionum & pugnarum finis est , & hæc vel sum-
mæ doctrinæ , vel prudentiæ , vel fortitudinis esse opera ,
quiuis gloriari solet : Ego vero in iuuenili ætate constitu-
tus hisce me assensum præstare posse video , licet literarum
cognitioni & studijs operam meam amplius non addicam ,
præsertim cum videam scopum verum à nullo fere contin-
gi , quod & superioribus diebus à rustico quodam mihi ob-
ijciebatur , Doctiores peiores scilicet & deteriores alijs esse :
& metuunt nonnulli , nec quidem abs ratione , doctos vel
proprio exitio pœnas huius reidaturos : nec rationem ullam
video , ob quam à vera & cœlesti doctrina deflectamus , cum
tamen ea nobis cœlitus tradita sit per Verbum in carne
natum , vt & ante ex te audiebam , imo , vt verbo dicam , hu-
mana sapientia & doctrinarum circulus inconstans , im-
per-

perfectus est, huicque meæ opinioni te assensum præbiturum, confido.

SENIOR.

Verum quidem hoc, latinæ linguæ cognitionem eatenus & mihi vindico, sed exoticarum linguarum notitia peculiarem locum non habet, nec eo modo necessariæ videntur, prout Hebraicæ, Græcæque notitia, in quibus omnium artium cognitio nobis antiquitus tradita, sed videmus etiam illarum exoticarum cognitionem in aulis maxime principum, ob varia negotia, necessariam esse, & præclarum Dei donum, quod exemplo ædificantium turrem Babel patet, inter quos varia linguarum idiomata exoriebantur, eum quidem in finem ut in diuersas orbis partes dissipati, in diuersas etiam opinionum sectas traderentur, hæc omnia tamen à Deo Opt. Max. ita regebantur, ut ad honorem Dei inseruiren: & efficacia Spiritus sancti, pijs ex omnibus gentibus collectis, turris illa insana structura in sacro sanctum Dei templum, ministerio Apostolorum conuersa est, in quo Dei laudes audiantur, non enim Deo vlla confusio & dissipatio placet, cum econtra Dæmon controuersiarum & discordiarum author fieret, & Deus Trinunus omnium maxime concordiam à nobis & pacem exigit, hæc pax est, omnibus supereminens, in qua mundus hic conditus, & regnorum administrationes elucescunt, qua in re Christus saluator & eius asseclæ nobis exemplum præbuerunt, quod imitari omni studio decet. Et hæc quidem de linguarum variarum cognitione, sed quo ad animarum rem procurandam, necessarium haud est, ætatem omnem in linguarum cognitione assequenda atterere, sed requiritur, vt sacras ministrorum conciones audiamus & sacræ scripturæ lectioni incumbamus sedulo, prout idem ex tribus illis linguis primarijs, lingua vernacula omnibus pro-

ponitur, idem iudicium de naturali Philosophia, & studio acquirendorum fortunæ bonorum. Verum sapientes huius mundi & astuti seculi huius varias insistunt vias, nec regimine à Deo præscripto contenti, extera quærunt, hinc temporis thesaurus ille pretiosus disperditus, & varia animalium pericula, quibus extremo hoc seculo subiacemus, in quo Deus vltimam illam urbem Hierosolymorum, uniuersum nempe orbem visitaturus, & iudicaturus est. Exorientur etiam pari ratione tres illi inimici capitales, & primarij, spirituales, prout & Christi in carnem aduentum præcedebant, & vltimam eiusdem de solatione, sed vltimo eius aduentu consilia eorum inania reddentur, & clusoria ante Christi tribunal. Si igitur postremis hisce temporibus hi aduenerint, animaduertemus, mundi finem instare: & eodem tempore existebant Phariseorum, Sadducorum & Essæorum diuersæ sectæ. An non autem Pharisei operarij meri erant, externis operibus occupati, literales, non cognoscentes spiritum, nec Messiae aduentum. An non Sadducæi resurrectionem mortuorum pernegabant, Essæi autem Anabaptistico spiritu agitati, Sacrosanctam Trinitatem oppugnabant: in Omnipotentiam diuinam blasphemia prima, secunda in misericordiam & tertia in iustum & verum Dei Spiritum iniuriosa. Hinc vides, homines normæ diuinæ semper aduersantes, & quamuis plures numero essent & diuersæ sectæ, prænominatae tamen primariæ erant & præcipuae, quarum unaquæque doctrinam de sacrosancta Trinitate oppugnabat, subinde ex alia, alia ex oriente, mutatis tantum nominibus, accrescente indies horum malitia, & procedente, pauci enim erant inter Iudeos, qui vere religioni addicti, clanculariam quasi vitam agentes, summo studio insidias mundi huius effugiebant. Spiritus igitur omnis probandus, imo unusquisque nostrum semetipsum probet ex verbo diuino, tanquam ad lapidem lydium:

quod

quod si fiat, spiritus ipse conscientiam vniuscuiusque perscrutando, examini sistet. Hæc de linguarum cognitione dicta sunt. Persuasum vero habeas, hominis naturalem illam, quotidianam & æternam conseruationem & cognitionem non in animali notitia solum exquirendam, humanum enim errare, sed in ipso D E I verbo ex utraque parte quærrendam, quam naturæ inuestigatio sequatur, ex Deo enim ortum trahentes, ad eundem reuertuntur, & in eodem terminum finemque statuunt, verbum enim sola norma & sceptrum est, & natura norma omnium creaturarum, & ad animæ corporisque habitationem viam sternens, ex quibus omnibus Theosophus vere cognoscitur, horum autem omnium cognitione vera Aristotelem latuit, nam in tenebris cœcutientem eum videlicet, humanæ quamuis rationis acumine alijs longe præstantem. Idem & de sectatoribus eiusdem dicendum, autoritate nominis apud plerosque licet magna polleant. Temporis itaque ante omnia exacta consideranda ratio, & veritatis iustitiæque studium conatu omni sectandum, implorandumque sacri spiritus auxilium, qui spiritualium nobis rerum cognitionem largiatur, & viribus omnibus cauendum, ne labyrintho huius mundi, vitijs inhæreamus, sed bonum & equum sestantes, & diem, horamve nullam absque fructu laboreque præterlabi permittentes actiones nostras omnes ad diuini nominis gloriam & proximi emolumentum dirigamus.

A D O L P H V S.

Copiose adeo de his omnibus disseruisti, mi senex, vt minimam eorum partem affecutus, de omnibus respondere haud possim, video quidem bonum omni studio sectandum, sed non cunctis simul respondendum, & lente quidem festinandum statuo.

Discenda ea, ô amice, quæ adhuc ignorare te fate-
ris, seniorum enim & antiquorum beneficio viam hanc ex-
peditam & facilem mihi redditam, fateor, idque etiam tibi
contingere posse ne desperes, modo tua etiam ipsius volun-
tas & studium diligens non desit.

A D O L P H V S.

Ego vero hæc omnia ex te audire percupio, & nullum
vnquam laborem subterfugiam, quo minus huic desiderio
meo satisfacere queam, cum præsertim ea omnia & hone-
sta & utilia esse facile perspiciam.

S E N I O R.

Summo rationis acumine ante omnia consideranda
est nobilitas & excellentia septem dignitatum illarum, quas
mox ordine tibi pandam, quæ sunt, valetudo prospera, &
temporis accurata dispensatio, quæ triplex est, rei cienda
item venustatis & authoritatis existimationisque humanæ,
ut & fortitudinis ac potentiæ, diuitiarum quietiam & rei
familiaris cura: hæc enim quatuor dona sunt, quibus inco-
gitanter homines abuti solent. Quod ni Deus Opt. Max. af-
flictionum & temptationum flagellis præter hæc nos haud vi-
sitaret, nec inopinatæ quandoque mortit traderet, nec ter-
ribili illa tuba reuocans (coram eo enim nullus persona-
rum respectus, aut dignitatis consideratio, & nescia homi-
num mens, serus quid vesper vehat) remoram injiceret hu-
mano generi, faciliori via ad bonorum eiusmodi contem-
plationem & cognitionem perueniremus. Verum enim
uero, quotusquisque nostrum iuxta animæ salutem etiam
de æterna illa, & perpetua valetudine, æterna pace, ange-
lica venustate, cœlesti fortitudine & sapientia, ac thesauris
glo-

gloriæ curam suscipit? quæ omnia nobis promissa sunt, & quorum communicationem expectamus, per saluatorem nostrum Iesum, sed non in marcessibili & putrido hoc corpore, si nimis in vijs eius ac præceptis ambulantes ad finem usque perseverauerimus, ad arcam illam fœderis veram usque. Qui enim voluntati illi diuinæ, in libro vita patefactæ & demonstratæ, obedientiam prestat, ex libro illo vitae nomen eius non auferetur, omnes enim vocatis sumus. Quamuis vero & de gloria huius mundi dicenda aliqua essent, quæ vera scilicet est, nulla tamen hæc est & emortua plane cœlesti illi comparata, preciosissimus licet & hæc sit thesaurus, talem enim & ego agnosco, sed caduca & vana, non autem perpetua & immortalis, prout cœlestis illa gloria, Christus. Beati autem & vere felices illi sunt dicendi quorum mentes Deus per afflictionum tenbras illuminat, & huc usque perducit, tunc enim spirituallis illa concertatio & lucta & arma quibus in ea vtendum, patefunt, vnde patet, temporalia illa tantam efficaciam præstare non posse, sed vim illam à solo verbo Dei pendere & in mortis articulo hominibus concedi, verum nec omnibus hæc conceduntur, hinc etiam præposteram curam agentes, minus de ea solicii, vitam plane ociosam & voluptariam viuimus, arbitrantes cum sola natura nobis pugnandum esse & concertandum, cum tamen longe aliter hæc sese habeant, hinc securitas illa in tota fere hominis vita tyrannidem gerens. Hinc manifestum quoque euadit, etiam spiritum hominis passionibus & cruci subijci, prout etiam primus ille peccauit, & corpore secundario peccata consummauit. Eodem modo etiam spiritualis illa anxietas & afflictio mortem præcedit, eamque horribiliorem homini & terribiliorem omnium aliarum rerum proponit, & hoc præcipue ijs, qui in securitate illa & voluptatum palude etatem transegerunt, hinc ille conscientiæ vermis ani-

más hominum mille tentationum modis arrodens. Utinam
vero tempore gratiæ florentis gloriam Dei vere cognosce-
remus, & oculis audituque apprehenderemus tanq; in præ-
terito digniori & futuro comparati in verbo eius, in quo cœ-
lestes thesauri & æterni latent, qui & post omnium aliarum
rerum desolationem & interitum permanent, quāmuis o-
mnia plena sunt gloria maiestatis diuinæ, & de illa omnes
creatüræ & opera manuum eius in cœlo, subtus cœlū, in ter-
ra, & infra eandem testimonium perhibent. In his enim o-
mnibus Dominum Deum in potentia virtutis suæ & boni-
tate contemplari licet, hoc si exactius considerauerimus,
deprehendemus ingentes adeo sapientiæ thesauros nobis
contemplandos esse, ut præter cognitionem verbie eius, præ-
tenuitate nostri intellectus ante Dei faciem contremiscen-
tes, eos assequi vix vnquam sperare possimus, cum videa-
mus Deum Opt. Max. cuncta in nostri amorem ordine bo-
no & decenti creasse. Talis enim Deum spiritu vere con-
templatur, & de eo gaudere potest, cum imaginem Dei spi-
ritu sese esse sciat, & vitæ suæ actiones ad Christi primi Ada-
mi & præcursoris actionum normam dirigere, ad proximi
utilitatem, teneatur. In futura autem & perfecta vita co-
gnitionem plenariam Diuinæ gloriæ acquiremus, absque
ullo addiscendi labore actædio, quod in hac vita deuorare
cogimur, in ea vita diuini nominis honor & gloria consum-
mabitur, in æternum permansura, nouimus enim miseri-
cordiam eius quotidie renouari & gloriam eius linguis An-
gelicis decantari satis non posse: nec enim homines nos my-
steria diuina perscrutari & prædicare satis possumus, nisi
hæc omnia ex dono spiritus sancti fiant. Improbi vero,
qui in administranda illa re familiari male versantur, pro-
positam habent æternam ignis ætermi afflictionem, sitim
& famem æternam, spectra dæmonum, frigiditatem & æ-
stum intolerabilem, quæ etiam ipsos dæmones affligent,

quam-

quamuis elementares passiones sentire non possint, sed solum pœnas æternas & spirituales sentient, de quibus nihil certi, nisi quod ex verbi diuini mysterijs hausimus, dicere possumus. Quin & æternitas illa & temporis duratio omni fine carens, consideranda, & examinanda est, omnique temporis momento Deus exorandus, vt nos ab hoste, qui in omnibus vijs & semitis nostris, infinitis temptationibus & malis nos opprimere tentat, liberet: prout etiā creaturæ aliæ & elementa, cœlestia corpora & spiritus, idem periculum inferre attētant, nisi etiam hac in parte Dei auxilium occurreret. Omnium igitur maxime est necessaria precatio ardenter, qua auxilium spiritus sancti imploramus, vt eius gratia adiuti verbum Dei absque intermissione audiamus & addiscamus, per quod fiduciam illam in Deum acquirimus, quæ norma etiam est & lydius lapis vitæ nostræ, cum & ipse dicat, Fac hoc & viues: & alibi: qui peccauit, pœnitentiam agat, & à peccatis desistat, non enim morte peccatoris gaudet, sed vult vt conuertatur & viuat. Quod vero ad carnis nostræ sensum attinet, videretur prima facie, nullum esse numen cœleste, cuius ira & pœnæ timendæ forent, cum nihil nisi terrena omnia & caduca, non autem diuinum numen, oculis nostris cernere & audire queamus. Verum aliter res sese habet, habemus enim Moysen & Prophetas, & vocem clamantem in deserto, qui verbum Dei & voluntatem eius annuntiant, & viam præparant, quo digni efficiamur in die illa magna mortis nostræ & iudicij uniuersalis, cum actiones hominum omnes, iuxta normam libri vitæ & testimonium spiritus examinabuntur, & sententia feretur super omnem carnem viuentem, tunc enim infideles videbunt eum, cuius latus perforarunt, cum tamen inuisibiliter & in spiritu ac fide eum videre noluerint, nisi digitos suos vulneri illi à Iudæis illato applicauerint, ea ma-

gis considerantes quæ naturæ huius mundi conueniunt, quam quæ cœlesti illi Regi attribuuntur.

A D O L P H V S.

Concionem equidem pastoris cuiusdam audire mihi videbar, licet diffiteri nequeam spiritualia hæc oneri mihi fore, & actiones vitæ meæ iuxta hanc normam instituere non libeat, sed forsitan & olim hæcce didicisse & perfecisse inueniet. Interim tamen vires ingenij exerere & ea omnia facere sedulo annitar, quæ per humanæ nostræ imbecillitatis vires facere licet. Verum cum antea thesauri huius mundi mentionem feceris, aueo ex te scire, quisnam ille sit thesaurus mundanus, video enim & mihi eum iam pridem cognouisse, eumque nullum alium esse, quam mundi huius opes & diuitias. quod si vero alias & diuersus ab opinione mea hic sit, eius descriptionem & cognitionem pleniorem atque vehementer expecto.

S E N I O R.

Quid ni expectare eius cognitionem te pleniores puerum? cum vel vniuersus hic mundus eius cognitione ardeat, verum persuasum nocti habeas, esse thesaurum hunc virtuosam & spiritualem essentiam, nec solum diuitijs, sed etiam medica scientia pollentem, & quidem tali medica potionem, qua homines insuperabilibus morbis, diuina aspirante gratia liberantur, quibus etiam medicus aliis leuamen aliud afferre nequeat: hoc vero mysterium omnem aurum argenteum præstantiam longe exuperans, rationem humanam exacuat, & plenum est mysteriorum, quæ vel incredibilia alijs videntur. De his omnibus Apocalypsin Hermeticam Theophrasti perlegere poteris, non enim hac vice ego tibi dicere constitui quidnam ille sit, mysterium namque hoc arcanum est & absconditum ab ipso mundi ordinio,

ordio, ad hoc usque tempus, haec enim Dei est vountas, nec ego Naturae illud sigillum reuelabo apertius, more antiquorum Philosophorum, & mysteria haec præter alia alias etiam satis aperte & dilucide varijs scriptorum monumentis tradita sunt, verum diuina prouidentia factum est, quod ipsijs huius artis sectatorib. mysterium sit reuelatum, à principio enim futura hic cognoscit omnia, & haec est diuina illa prouidentia cui fasces superbiæ submittere homines omnino decet.

ADOLPHVS.

Equidem iam demum ego agnosco & intelligo dicta tua, licet spirituali velamine hue usq; tegere eas sis conatus, hoc enim mysterium vere lapis est ille Philosophorum omnium scriptis adeo decantatus, ex prima materia compositus, sale nimirum, mercurio & sulphure. De hoc lapi de Philosophico omnium libri pleni, & adhuc plura scripta quotidie in lucem prodeunt, & quidem nonnullos etiam noui, qui huic arti addicti, etiam multa de hac mecum collocuti, scripta etiam monstrare solent, quæ & ipse quibusdam in locis mutaui. Etsi vero haec quandoque accurate & artificiose elaborata sint, corrumpuntur tamen & perniciose mutantur à talibus, hinc & typographus & plebs imperita fraudem sentit, cum emolumenatum ad solum illum perueniat plagiarium: hinc magnum scandalum percipio. Præter haec & nullibi fere artis finem & effectum videmus, ac rari nigroque similimi cygno artificij huius cultores, qui verum eius usum & effectum assequuti sunt, quin & plerisque in scholis artis haec præcepta pro rugis ac fabulis reputantur, quod non semel ex viris apprimè doctis audire licuit, qui dissertatione cum artis huius cultoribus instituta, plagiarios eos, impostores & sycophantas pronunciarunt, cum nulla artis constantia & certitudo reperiatur, nec & mihi

credibile vñquam videbitur, huius artis mystas verum aurum & argentum ex alijs inferioribus metallis producere posse, & vel diuina virtute vel incantationibus & ministerio dæmonum fieri hæc puto. Præsertim cum plerisque de familiaritate cum dæmonibus suspectos non abs re audiuerim sæpiuscule. Verum à te, vir venerande, cum videam te huius artis haud leui cognitione imbutum, enixius audire gestio, licet mysteria huius reuelare alia & primaria recuses, verum de hac & accuratius iudicium, num scilicet hocce donum vere à Deo Opt. Max. hominibus datum siet, tantam metamorphosin naturæ arcanorum instituere, quæ quidem cogitantem magna me subit admiratio, præsertim cum & nonnulla legisse me recordor, in hunc sensum, verum sensum eorum assequi minus videbar cum recondito ab alijs dicendi genere mystæ huius artis uti soleant, hinc vanæ tot annorum & sumptuum laborumque immensorum profusiones, ut vere exclamare hic mihi liceat, dubiam plane, incertam ac fallacē spem esse, quæ huic arti addictos nutrit, præsertim cum nullibi verum effectum huius videre liceat.

SENIOR.

At, verum huius artis effectum, & finem ego tibi, amice, ostendam, quo certitudinem eiusdem, & me possessorum eius verum agnoscas, at lapidi hoc dictum velim, hoc vero persuasum tibi habeas, me vna cum alijs huic studio addictis radicem huius arboris veram optime cognitam habere, quæ tamen radix alijs omnibus ignota eo usque est, donec de arbore decidat, & ab alijs etiam ac vulgo cognoscatur. Ne vero tædio afficiaris, cum videris me prolixius solito de hisce differere, sic enim ratio huius artis exigit, & primaria, præstantiaque præcedere debent, terrenis subsequentibus, ad quæstiones autem mihi à te propositas, inferius

ferius dilucidius respondebo, & vera me dixisse, demonstrabo apertius.

ADOLPHVS.

Ante omnia vero causam mihi aperiri velim, qui fiat, quod huius artis cultores nullos sciamus, qui verum artis finem asscuti, transmutationem metallorum exacte calleant, econtrario vero nullius pretij fere apud omnes doctos hæc habeatur, cum tamen merito & hi eius plenariam cognitionem callere debeant, præsertim cum hæc tanta cum utilitate & fructu sit coniuncta, licet nullum uspiam locorum viderim, audiuerimque, qui huius beneficio decantatas illas Crœsi opes sit consecutus. Et quidem cum & tu huius artis cognitionem tibi vindices, paupere vestitu & eremitano incedis. Ego vero si huius præstantis adeo & auriferæ artis processum cognitum haberem, ingentes diuitiarum thesauros, & mundi opes, dignitatemque compararem, quæ vel potentissimis mundi Regibus terrori essent, & æmulationi, tales enim huius cultores alijs pollentur: quæ tamen circa hæc, tua sit sententia, audire percupio.

SENIOR.

Video tibi, vulgi huius mundi, & insipientium omnium, sententiam arridere, qui omni studio diuitiarum solummodo marcessibiles thesauros & voluptatum illecebras querunt, longe vero alia est Philosophorum mens, ac sententia, non enim Philosophi nomine talia ~~judicra~~ sectantes digni sunt, sed ij, qui ad mysteriorum diuinorum cognitionem plenariam assequendam annituntur sedulo, omneq; studium & laborem ad Deo Opt. Max. & proximo inferuendum conferunt, ostentationis titulo ac ambitione terrenaque opum congestionis cura remota, licet & illis necessaria

faria ad hanc vitam Deus misericorditer largiatur, alia hu-
ius seculi studia, alia mens in sola pecuniarum acquisitione
laboriosa & opum dignitatisque ostentatione inuidiosa oc-
cupata, quorum in odium Philosophi huius artis mysteria
abscondere solent, ne Nemroticæ familiæ huius vim & op-
pressionem sentiant. Eadem ratio est, ob quam hæc te-
creta circulatoribus & præstigiatoribus conclusa perma-
neant, ex eius namque propalatione magna cuiusque ordi-
nis huius mundi confusio & perturbatio exoriretur, cum
tamen ordinum hæc distinctio summo consilio à Deo ipso
instituta, & ad concordiam pacemque inter homines pro-
pagandam, necessaria maxime siet: Deus enim Opt. Max.
hanc ordinum & graduum inter terrigenas distinctionem
ita dispersit, ut alteri alter inseruiret, & concordiam ac pa-
cem alterius procuraret, quoisque à Deo rursus ab inuicem
separentur, quemadmodum artis Alchymicæ cultor ani-
mam, corpus & spiritum abs se in uicem segregat, & vicissim
coniungit. Hæc autem diuina Dei Opt. Max. segregatio
nulli hominum facienda est, nisi improbos coercendi præ-
ceptum acceperit è verbo eius, quod solum est veritas illa
vnica & iustitia: quicquid autem extra hoc est, blasphemia
est & abominatio coram Deo. Hinc enim magistratus
Dei vicem gerens, potestatem plane diuinam accepit: hinc
& legis illa vindicta aduersus eum, qui sanguinem huma-
num extra hoc præceptum effundit, nec enim apud Deum
nullus est personarum respectus: separatio autem hæc diuina
attentius consideranda & summo in pretio habenda. Ve-
rum hæc extra cancellos dicta videntur, magnum tamen e-
molumentum & utilitatem humano generi afferunt, ob
eamque annexere placuit. Verum enim uero in libro E-
zechieli Prophetæ mentio fit quatuor ventorum, qui os-
sa demortua afflarunt, quæ ex illo carne circumdabantur,
quin & spiritus, qui illa occupauit, mentio ibidem habetur,

pari

pari ratione etiam dissipationis & redditus ventorum men-
tio fit crebrior, videmus etiam in agone mortis omnia in
homine ab inuicem segregari, quatuor enim tunc elemen-
ta, spiritus & anima, quæ spiritus nomine insigniuntur, se-
gregantur, & ab inuicem discedunt, horum loco elemen-
tatis illa aqua & terra copulantur, & aliis etiam aer ac ignis
condensantur. Sideralis spiritus vitæ, internus & inuisi-
bilis homo ad sidera redit, & supra elementa eleuatur, ani-
ma in sinum Abrahæ tendit iuxta Dei promissiones, & sub
altari quiescit, vsque ad consummationem & coniunctio-
nem, donec scilicet numerus & tempus huius mundi, ter-
renæ matris nostræ, & cœli naturæ parentis compleatur:
quin etiam videmus, quo modo terra quotidianos nobis ci-
bos suppeditet, in ijs latet spiritus elementorum, tanquam
nutrimentum, vt & cœlestis essentia. Pari ratione etiam
nutrimentum aquæ & ignis habemus, quo temperamentum
conseruemus, in corpore terreno, quod spiritualem etiam
igneum & aquam continet, ad confortandum interiorem
spiritum. Quemadmodum enim terra hæc ambo in se ha-
bet, eodem modo & cœlū, quod quinta essentia dicitur, hoc
enim longe nobilius est Elementis, & spiritus nutrimen-
tum, prout verbum Dei, cibus est animarum, & corporeum
factum est, vt corpus, animam & spiritum cœlesti beatitudi-
ne donaret, quamvis cibus & nutrimentum corporeum
non sit, sed vinculum & sigillum apochæ & libri vitæ, in te-
stimonium veritatis, propter exiguam fidem & cognitio-
nem numinis diuini imbecillem, cum Deus naturalia & spi-
ritualia summo amore prosequatur, & velit creaturam
suam omnem in homine esse, & in coniunctione Christi,
quo lapsi releuentur. Quemadmodum vero verbum Dei
principium est omnium rerum, pari ratione etiam est prin-
cipium imaginis Dei, ex auditu namque verbi Dei, flos ille
spiritus sancti fides oritur, & ex semine illius floris exoritur

arbor bonorum operum , quamuis opera bona salutem æternam non mereantur , sed sola fides in verbo Dei , ante faciem nostram stulto & impossibili existente . Hoc verbum amor est ille magneticus , per quem nos cum pijs omnibus ad se trahit , & à nemine separari potest . Eodem modo & siderali magneticus est amor , & natura illa terrena , quæ omnia exactiori trutina consideranda sunt & pensitanda , prout & illud exagitandum , in cognitione naturæ , quod internus homo in natura efficiat , qui inuisibilis est & cœlestis , anima autem est supernaturalis & supercœlestis , de quibus omnib. nihil aliud scimus , nisi quod à Deo nobis reuelatum est . Natura vero naturales illos spiritus proponit , licet summi sint , & abdita consideratione egeant , corporalis autem homo spiritualia non intelligit , nisi per Regem spirituum , Spiritum illum sanctum , spiritum veritatis illi reuelatum fuerit , per hunc omnes artes , sapientia & scientia ponderatur , hic spiritus supercœlestem ignem amoris & magneticum spiritum sapientiæ in Christianis excitat , & accendit , & aqua nos abluit & candidos reddit , ut pœnitentiam agamus pro peccatis nostris , & reatibus nostris quotidie moriamur , hinc crebra illa mentio aquæ & ignis , sanguinis & aquæ spiritus , hic est , qui vitam dat , peccatum enim nostrum sanguinei coloris , peccati autem merces mors atra , crux & afflictio , piorum vero stola candida & corona gloriæ . Hæc prolixius dicta in præsentiarum sufficiant : ad quæstionum à te propositarum enodationem descendamus , quarum & explicationem tibi ordine pandam , & re ipsa artis huius certitudinem demonstrabo , ita ut fides tua in posterum oculata reddatur . Ad alterum autem obiectum quod attinet , doctos plerosque huius scientiæ exiguum cognitionem habere , sciash hoc singulari Dei voluntate & ob certam utilitatem fieri , Deus enim superbiam omnem & ambitionem reprobat , & humilibus ac pauperibus ,

bus, non autem magnatibus & filijs huius mundi thesau-
rum hunc largitur, quem homo iuxta præceptum Domini
fœneri locare tenetur, ad honorem & gloriam Dei extol-
lendam & pauperum inopiam subleuandam, ne scilicet in-
erti ocio torpescentes vitæ munia derelinquamus, sed iuxta
Dei voluntatem & beneplacitum opera vocationis nostræ
obeamus. Quod si vero hic thesaurus omnibus tribueret-
ur, quæ quæsto confusio & discordia inter mortales exori-
retur: nec video, qua ratione dictum illud Syracidæ, mi fili,
si Deo inferuire & placere vis, præparate ad diem afflictio-
num, verificari posset? quod quidem dictum de paupera-
te, inopia & imbecillitate humana loquitur, vt ex teipso
conijcere facile poteris. Nec etiam hominibus concedi-
tur, thesauro hoc pro animi libitu utendi fruendi, ma-
litiosa enim hominis natura & deprauata. Hoc igitur ar-
canum nemini reuelato, nec superbiæ, auaritiæ & ambitio-
ni manus dato, Dei enim honore est & gloria sola, sic enim
si fortuna fauet, caueto tolli, si fortuna tonat, caueto mergi,
Deus enim utriusque fortunæ arbiter, pro sua voluntate ut-
tranque moderatur, non enim minor virtus est ante ade-
ptam scientiam, omni studio eam venari, quam post illam
adeptam silentio eandem tegere: verum si alio modo, quam
reuera se habet, reuelaueris, ars illa summa, artis nomen
& dignitatem amittit. Hinc è Philosophis quidam inquit.
Hoc opus præ omnium oculis abscondito, tanquam ver-
bum in lingua tua, & ignem in oculis tuis, imo de hoc te-
cum ipse nedifferas, ne ventus verba tua ad alium perferat,
quod quidem ad tui incommodum postea redundabit, de
hisce ego te fideliter præmonui, tuum est cauere sedulo, ne
corpore & animo pœnas luas. Magnus vero est abusus
præstantissimorum horum Dei donorum, quæ ex mera gra-
tia & liberalitate Deus nobis largitur, summa etiam igno-
minia conculcantur & abiiciuntur Philosophica hæc do-

na, & scientiæ, quæ ab ignorantibus pessime conspurcati solent, ob quam ignominiam etiam lucem hanc videre non poterunt. Avaritiæ autem & luxuriæ crimen adeo prorsus in filijs huius seculi inoleuit, vt & domesticis eorum fidès lubrica & iustitiæ fontes, iuraque omnia subuertantur, huiuscerei exemplum quod oculis hisce meis videre mihi licuit, enarrare placet. Habitabat in vrbe quadam vir prædiues & opum diuitijs apprime affluens, plurimorum filiorum parens, auarus, parcus, & in proprium corpus ob avaritiam iniurius, ingentes filijs thesauros congerebat, qui in omni rerum affluentia per matrem educati, opum fiducia paternarum luxuria & ocio torpescentes, sceleribus diffuentes, cum vitiorum progressu etiam ætatis incrementum capiebant. Cum vero pater ex hoc vitæ diuersorio discessisset, bona illa paterna indies abligurientes, vitijs & sceleribus immersi, opum & diuitiarum incrementū (vt prius factum fuerat) stulti expectabant. Verum frustra, sed rei familiaris & opum decremetum indies sentientes, ad extremam pauperiem redacti etiam à maximis sceleribus perpetrādis non abstinebant, ignominiae & dedecori per omnem vitam expositi. Hæc autem omnia ex peruersa educandi instituendique liberos ratione prouenerunt, prius enim in morum & scientiarum cognitione instituendi fuerant. Dei namq; voluntas est, vt distincti sint ordines & gradus hominum, & alteri alter inseruiat: omnes etiā homines in vocatione sua & ordine serui sunt, & mercenarij, Dominus enim & seruator noster alijs itidem opera seruilia præsttit, & discipulorū pedes abluit, honor autem in alijs minor, in alijs maior est, & sumus, prout dona quoq; sunt, & benedictio, hinc illa norma ab ipso patrefamilias Deo Opt. Max. præscripta, quo modo seruieris in vocatione tua, eo etiā mercedem tibi numerabo. Deus vero vnica die dispensat ingentes adeos diuitiarū thesauros ut & opulentissimorum Regnorū diuitias longe exu-

perēt, nec tamē ullus in opīx futuræ apud eum metus, quin nimo, quo plus dederit, eo plurib. abundat, & hinc Deus ante alia omnia & super omnia amandus & diligendus est amore summo. De opibus vero humanis plerunq; hoc contingere videmus, quod auarum congerentem Euclionem liberalis subsequatur dispensator, iuxta doctiorū illud: Opes cornua pauperi addunt, & in extremam sāpius præcipitant possessorē perniciem, ac sempiternos Gehennē cruciatus. Si enim diuitijs & opibus huius mūdi quis abundauerit, veræ valetudinis & cœlestis pacis seriam cogitationē curamq; haud facile suscipit, nec egentes liberalitate subleuare studet, omnē contra diligentiam & studium acquirendis magnarū opum aceruis cōsiderat, Dei interim & pietatis omnis oblitus, summo igitur cū periculo iuuenes in hisce mundi illecebris versantur, et si prudentia ætatis defectū interdum suppleat, pij autē calicem afflictionum bibere coguntur, improbis ad æternos Gehennæ cruciatus reseruatis. Verum hæc omnia filijs huius seculi ludibrio sunt & risui, qui liberos suos præpotentib. familijs & opibus inserere satagunt, non attento conscientiæ morfu, qui serio dictitat sapientiam diuinam primū omnium quærēdam esse, sine qua nihil vnquā in hoc mundi theatro consistit, hinc ille conscientiæ vermis, varijs tentationū telis corda miserorum in agone mortis arrodens: non .n. homines animæ salutē in humilitate vera quærere solent.

A D O L P H V S.

Aliena plane à scopo & diuersa adducere videris, licet nonnulla & in me dicta esse sentiam, verum sedulo reliqua attexe, attentus ipsum finem execto, interim tamen hic scrupulus animum meum mordet, quī fiat, quod ars hæc & mysteria Philosophorum non etiam alijs reuelentur, & innotescant, cum videamus artes alias omnes plerunque vulgo innotescere, & hoc quidem nonnunquam maximam dubitationem diligentius consideranti, mouet.

SENIOR.

Ante hæc ex me audiuisti, omnibus huius artis cultoribus silentium imponi, & occultationem huius scientiæ, propter tyrannorum huius mundi, scortatorum, superborum, usurariorum, luxuriosorum & aliorum scelestorum potentiam, & flagitia. Omnes enim Philosophi veram cognitionem scientiæ huius summa arte abscondunt, non nulli vero qui eius possessionem adepti, male in eius administratione versati sunt, amiserunt usum eius & commoda, quibusdam etiam, immatura morte, ut & violenta ab alijs illata, abreptis. Auditor enim & possessor huius artis humilis, pius, taciturnus & probus sit oportet. Si igitur & tibi Deus eius scientiam & possessionem largitus fuerit, eodem modo te geras, nec alij diuendas, sed assidua diligentia vltiori cognitioni & operibus vocationis tuæ sedulo incumbas, proximo etiam quin & inimico beneficentiam exhibeas, ad hoc enim norma Christianæ religionis nos obligat: hostibus autem fidei summis viribus resistendum, & in hoc sedulo annitendum, ut & alii in Dei laudem accincti, misericordiam eius nobiscum decantent: propter ingratitudinem vero multa abscondita latent, ignorantia enim damna plurima parit, scientia contra bona adauget, & est radius ille lucis. Plurimi autem inueniuntur qui artem hanc inuestigare conantur, sed nec taciturnitati nec alij virtutibus ad ea assequenda necessarijs student, in eundem cum Phaethonte illo Ouidiano, currus solis paternos regere nesciente, interitum incidunt, summa quin etiam cura thesaurus hic est custodiendus, & asseruandus. Quod si homo vel parabolas solum & mysteria considerauerit, abunde sibi satisfactum putet, cum videat in natura sigillum & imaginem bonitatis diuinæ esse impressam, natura enim omnia accurate perficit & quidem perfectius,

quam

quam ipse homo, qui tamen nobilissima est creatura, & proximior Deo, rationalis & dilecta creatori, vnde patet præstantia hominis respectu aliarum creaturarum, quam ob causam etiam præcepta & vitam æternam eidem Deus Opt. Max. proposuit.

A D O L P H V S.

Fateor equidem quam plurima hic consideranda esse, breuiuscule autem tuam de parabolis sententiam exspecto, præsertim cum eas attendendas esse sæpius dixeris.

S E N I O R.

Imo ante omnia alia hæ sunt considerandæ, & hinc prolixam adeo earum mentionem feci, quod cetera fere cuncta præterierim, infinita enim fere sunt, non tamen necessaria: qui enim opus ipsum nouit, per se cognoscit an sam hæresibus non esse præbendam, conantur enim nasutuli sub sacro Bibliorum nomine plebeculae hæc nonnunquam venditare, quæ obuijs vlnis ea accipere solet, impium etiam & blasphemum opus aliud diuino comparare numini, verbum namque Dei scala est Iacobi, & Christus mediator & norma solus est, ad quem omnia in libro vitæ diriguntur. Par ratione in opere nostro naturæ, videmus vitam & mortem, & resurrectionem, creationem item orbis vniuersi, numeros, mensuram & pondus, incrementum, vires & efficaciam stellarum & elementorum, in primis vero Solis & Lunæ, per solem enim iuxta beneplacitum & ordinacionem diuinam descendit, eamque ob causam soli comparatur, & eius nomine appellatur, quemadmodum enim superius, ita & inferius, quo miracula perficiuntur, est etiam masculus & fœmina & seruus totius orbis, vniuersi opes & diuitias in se cōtinens, sol purpureus, & rubicundus, aureus. In hisce duo sunt notanda, vt de uno & duobus, Deus enim Opt.

Opt. Max. ex nihilo aliquid creauit, illud aliquid vero siebat vnum aliquid, in quo omnia, creaturæ cœlestes & terrestres, dixit enim Deus: fiat, & erat. Cum vero cuncta verbo suo creata essent, & ante eum erat vniuersa natura, & à re separata erat, ac bona, in essentia sua ante Deum erat, & beneplacitum erat Deo in eo, erat enim valde bonum, verum aliquid ex eo cito perierat, & non perdurauerat usque ad tempus magni illius mundi, præter hoc igitur & aliud requirebatur, per vnum enim perdurare non poterat, protul initio conditum fuerat propter imbecilliores creaturam, quam Deus pariter volebat, & dicebat, crescite & multiplicamini, tunc enim multiplicabatur, in tantum, ut nihil interiret, usque ad magnum seculum finis mundi, hæc enim erat benedictio Domini, quam homini verbo suo impertit, & omnia ad finem usque obedientia summa perficiuntur, & spiritu sancto reguntur, idem etiam est in Adamo & Eua, masculo & fœmina. Observandum hic, qua ratione per Vnum creatio, per alterum augmentum, multiplicatio & conseruatio, & per tertium administratio perficiatur, tanquam per spiritum, hæc enim exactiori trutina examinanda sunt. Laus & honor Deo Trinuno. Postremo, Deus homini quoque ad essentiam cito præceptum & prohibitionem adiungebat, & omnia ei subijciebat, absque omni defectu, & potestatem dabat de omnibus fructibus Paradisi comedendi, præter vnicam illam arborem scientiæ boni & mali, cuius fructu interdictum ei fuerat, & quidem forsan ob dæmonis malitiam, cuius voluntati tandem tamen ex inobedientia subijciebatur, bonum enim solum est cognoscendum, & malum fugiendum, quo & hostivia præpararetur, Deus namque solus est Dominus, qui cuncta administrat, creaturæ vero omnes ei subiectæ: præceptum peccatum introduxit, cum homines id non obseruerent, ex instinctu scilicet dæmonis & proprij arbitrij, hoc etenim

etenim erat peccatum primum, blasphemum & idololatricum, scientiam omnem ignorantiae tenebris inuoluens, quin imo in cognitionem & scientiam mali conuertens, usque in hodiernum diem, in vitia omnia & flagitia, & artes dæmonum, quibus in sacro baptismatis fonte renunciamus, in regeneratione scilicet & renouatione vitae nostræ, in Adamo nouo, ut poteris ligno vita, quod parentibus nostris ablatum, in terrestri paradiso vita terrestris, repromissum tamen in semine mulieris Christo qui est arbor vitae & spiritualis ac corporalis, quo non tantum anima, sed & corpus vitam acciperet. Quemadmodum enim Adam ex Paradiſo eiectus, in mundum hortum tenebrarum & afflictionum ac mortificationem sanguinis & carnis, mittebatur, eadem etiam ratione, si manna, hoc est panem, cœlestem, verbum Dei audiuerimus, & iuxta præcepta eius actiones vitae nostræ instituerimus, & verbum quod caro factum est, credenter participauerimus, per illud vitam resumemus, & ex domo ignorantiae in cœlestem paradiſum transferemur, & sicut mors Adamum rapiebat, ita nos inuita etiam libertati sistere cogitur, per solum verbum Dei, Christum, in quo omnia sunt, in veteri enim Adamo morimur, in altero autem & nouo resurgimus, prout nos ille præcedit, quapropter arbor est vita, de qua comedere debemus in domo hac afflictionum exulantes. Quemadmodum vero primo Adamo certo genere fructus Paradiſi interdictum erat, ita pari ratione, normam, præceptum ac viam nullam aliam excogitemus, neque ad dextram, neque ad sinistram, præter verbum Dei, in libro vite comprehensum, quod septem sigillis occlusum, Christus aperuit. Sin vero præter hoc alia & maiora cognoscere desideramus, & de fructu arboris scientiæ boni & mali comedere, duobus inseruire velle Dominis dicemur, hoc est, Deo & diabolo, amplectentes mendacium pro veritate, & veritatem tanquam mendaciū

cium reprobantes, reportabimus quinetiam mercedem condignam nostris operibus: Et in primis nostris parentibus factum est ut detruderentur è conspectu Dei viui, Deus enim non est homini similis, sed homines ad imaginem eius sunt conditi, ut præceptis eius obediant, nec illis detrahant, addantue: cum sapientia & scientia quæ in cibum nobis concessæ sunt, è verbo Dei, de quo homo viuit, & in libro vitæ horto spirituali decerptæ, nobis proponantur, ex hoc enim omne bonum, & per verbum omnia condita sunt, quæcunq; oculis & manibus comprehendere licet, ex inuisibili enim visibile factum est, ita etiam ex auditu verbi Dei fides ortum capit, ex fide bona opera, hoc est, ex inuisibili visibile, & ex verbo Christianus generatur. Hæc autem ita se habent, ut homo pari ratione agat & operetur, non vero otiosas & inanes quaestiuulas, de omnipotentia diuina sètetur, hæc enim Dei est ordinatio & omnipotētia, qui consimile etiam exemplum homini præbuit, Thomas vero ille incredulus assequi illud non poterat, cum tātummodo humanam naturam & scientiam ac cœlum elementare inferius agnosceret, & in primis quæ interiora sunt, ut aqua & terra, quæ tamen receptacula sunt & carceres mortis, hæc autem est Philosophia illa à Paulo reprobata, in qua nulla perfectio, sola autem Philosophia illa cœlestis per fidem, charitatem & spem consummatur. Hoc loco illud notandum, quemadmodum per verbum Dei omnia conseruantur, & nos fidē habere oportet verbo quod ex ore Dei progreditur: ita etiam Christus Patri hunc honorem tribuit, quod absque fide nihil acquiratur, verum maior hominum pars non credit ea quæ non vident, nec considerant, Deum Patrem, Deum Filiū & Deum Spiritum sanctū oculis nostris peccato obnoxij svideri non posse, prout etiā homines radios vultus eius, qui omnem solis splédo rem longe excedit, cū in visibili forma adhuc inter eos versaretur, svideri ob naturæ peccatricis.

de-

defectum non potuerunt, quamuis ipse Christus etiam hodie corporaliter nobis adhuc adsit, & sit ad dextrā Dei, hoc est, in sacro sancta illa puritate & Deitate, prout omnem etiam voluntatē Patris adimpleuit, & omnia ex abysso in summum usq;, in carne & spiritu peragrauit, & adhuc omnia in omnibus complet. Quis vero hominum qui summam illam altitudinem & sapientiam Dei peruestigare queat? scimus enim cœlum esse sedem illius, & terram scabellum pedum eius. Non igitur de cœlestibus illis inquirere possumus, nec cognoscere, nisi quæ in verbo Dei nobis traduntur, quæ D. Paulus vidit, & enunciare non valuit, sed verbum cœlestem illum panem, tanquam sigillum nobis transmisit, in quo animalium nostrarum salus consistit, nempe Dei voluntas, vera arborvitæ, ut sanguinem eius bibamus, & comedamus carnem eius, firmiterq; credamus, se se hæc ita omnino habere, si verba institutionis recitentur. Ita etiam natura perfecta in speculo vnico multa miracula ostentat, quæ breuissimè hic attigisse sufficiat, cum sacræ scripturæ hæc concessa, ab ea satis reuelentur, talis autem Dei voluntate submixus, omnia videt & cognita habet, prout etiam quidam è senioribus Ethnicis cognouerunt.

A D O L P H V S.

Eo prolixo adeo sermonetuo deduxisti, vt vel maioris partis obliuio me ceperit, verum ex te hoc audire desidero, an non hocce opus naturæ spiritum in se habeat, qui mutationem introducit, cum videam te secundi numeri mentionem fecisse, qui multiplicetur, ad hoc enim vitalis spiritus requiritur.

S E N I O R.

Vere vitalis spiritus mineralis huic inest, qui cursum
D 2 suum

sum in eo consummat, postquam ab artifice præparatur, iuxta dignitatem suam. Deus enim hominem ex mera bonitate dominum eius constituit, ut ex eo aliud quid, nouum nempe mundum, formaret, per vim ignis, iuxta ordinationem & præceptum à Deo traditum, præter hoc enim homo nihil omnino efficiet, & omnino requiritur ut hæc omnia in timore Domini, honesto proposito & pura conscientia peragantur. Quod si ergo quidam è fece hominum artis huius finem non assequatur, nemini scandalum siet, quin etiam licet hominibus præ oculis versetur, & ad alios plerunque fines adhibeatur, paucissimi tamen verum usum eius ignorant, nescientes præclarum hunc thesaurum tenebris illis obnubilatum: hinc plerunque aurum hoc purissimum densa caligine & ærugine septum cœno & sordibus immersum derelinquitur, quæ omnia recto naturæ ordine sic fiunt. Verum Philosophi saniores audito solum Mercurij nomine agnoscent hunc thesaurum, & præ oculis habent, licet inuisibilis siet & spiritualis, est nihilominus materialis, & virgo castissima, quæ virum non cognouit, substantia fragilis, hinc nomen eius lac virginum, mel montanum terrestre, lac, vrina infantum, & similia: in his enim omnibus quæsiuerunt haec tenus artifices, sed non inuenierunt, ex metallica enim materia, & optima quidem præparatur.

ADOLPHVS.

Annon igitur aurum hoc est, cum hoc nobilius adeo sit metallum, video enim te iam dudum hoc innuisse.

SENIOR.

Minime omnium, sed alia etiam prius tibi cognoscenda sunt ex me, auidius enim adhuc terrestris auri thesauris inhias, verum nondum satis hæc percepisti, & quidem literis

ris consignatum vltimum & præcipuum huius artis mysterium tibi tradam, quamuis vero etiam in præsenti sermone meo dubia quædā inesse videantur, non tamen necessarium erit, ea dilucidius explicare. Non vero thesaurus hic aurum est illud mundanum, vt nec argentum, mercurius, sol, antimonium, nitrum, sulphur, nec simile horum quid, sed est spiritus auri, & mercurius, qui à Philosophis prima & secunda materia vocatur, peculiaris ac singularis naturæ & proprietatis, nullam ignis vim expertum, aurum obryzum orientale, omnium præstantissimum, altero illo auro mollius, & fusum, verus ille mercurius auri, & antimonium, ex corporibus qualitates suas attrahens, si liquidum fuerit. Præparatio huius nihil aliud est, quam vt pure abluatur, & ascetur, aqua & igne, prout etiam alia pleraque eodem modo præparantur, vt Deo & hominibus complaceant: Sublimatio igitur illa, distillatio, separatio, digestio, purificatio, & coagulatio, cum fixatione exakte cognoscenda, & ouum illud naturæ à quam plurimis ab ipso exordio quæsitum, diligentius inquirendum, de hoc plurimorum monumenta extant, inter alia quoque comitis Bernhardi, & aliorum, quæ tibi quoque sub calcem nostri sermonis ostendam, & parolas multas ijs adiungam.

A D O L P H V S.

Cum videam artis huius usum multo sudore comprandum, possessionemque eius cum periculo coniunctam, omninoque etiam subeunda vocationis munia, gaudium illud quod prius ceperam, remissius aliquanto factum & vanas spem delusum video.

S E N I O R.

Hoc tibi è tripode dictum putato, laborandum strenue esse & beneficentias munera erga pauperes exercenda,

non tamen pauperes quosuis , sed illos qui vere pauperes sunt , curam etiam pupillorum & viduarum ad Diuini nominis gloriam & honorem suscipiendam. Honor autem Deo proprius nemini alij tribuatur, tum & consolationes è verbo Diuino petantur , verbum enim Dei naturam longo ordine præcedit, & seruus dominum subsequitur, paterque matrem dignitate antecellit : omnino autem ita agendum, ac si de hoc nobis nil prorsus constaret, sed labori vocacionis sedulo inhiandum , ad proximi utilitatem & Reip. emolumen tum procurandam , & ignorantia mala profliganda, sine intermissione enim & ratio & corpus bonum operari debent (ocium namque puluinar est Sathanæ , & graui sub pœna prohibitum, ex hoc enim scelera alia omnia , luxuria, auaritia homicidia, mendacia, imposturæ , ac fraudes ,) in hoc imitantes naturam ipsam , nostrum autem opus nullio unquam tempore otiatur , & sine intermissione operatur, omnibus diebus & horis, donec sextum tempus hebdomadarum eius compleatur , & sabbatum eius appropinquet, tunc enim requiescit & honorat dominum suum , hominem , cui iuxta Dei ordinationem inservire debet, obtemperans præceptis eius , pari ratione etiam homines absqueulla intermissione laborare & operari debent, donec in æternum Dei regnum ingrediamur, verum hæc omnia repugnante quasi natura fiunt , & moleste ferimus , cum audi mus assiduo labore viatum querendum esse , donec in terram reuertamur , ex qua conditi sumus , cum ocium & dominandi libido omnibus ex æquo arrideat, pari ratione etiam in orationibus & deprecationibus segnes sumus , licet omnia precibus à Deo impetranda & flagitanda sint , alios ut mendicantes contemnimus , exiguo & ipsi censu sublevati, auari interim existentes , etiam inimicis ad benefaciendum obligati , quin & alia innumera flagitia inter nos regnum

regnum possident, ut sunt, ira, auaritia, odium inimicitiae, mutua diffidentia, propter hæc enim præstantissimum hoc bonum à nobis aufertur, ut & scientia illa præclara medicinae, quæ in hoc latet, doctoribus alijs medicis incognita, nec enim hic thesaurus in scholis medicorum traditur, sed absconditus præ oculis illorum remanet, eodem modo quo & Pharisæos internus spiritus sacræ scripturæ latebat, qui erat verus ille Messias, & medicina animæ, quamuis in medio eorum versaretur, hinc etiam patri ille gratias agit, quod thesaurum hunc sapientibus huius mundi præcluserit, & insipientibus ac stultis eum reuelarit: Eodem etiam modo de hac nostra naturali medicina dicitur, voluntatem Dei præcedere debere, quæ ardenti precatione efflagitetur, prout in omnibus etiam alijs rebus mundanis hæc diuina voluntas prædisponit omnia: hinc patet vanitas illorum medicamentorum, simplicium & syruporum, qui ab vnguentarijs vulgo, maxima cum iactura famæ & existimationis medicorum, ac dispendio ægrotorum, quinimo eorum certissima pernicie ac interitu propinantur, & sumptus illi ab ægrotantibus facti in superbiæ & luxuriæ alimoniam conuertuntur, prout nuperrime quidam homo rusticus querebatur, se ea arte delusum, vniuersæ prope substantiæ ac familiæ iacturam fecisse, nisi propere quidam exiguæ fortunæ homo ei auxilium tulisset. Sic enim plerisque fere eam tantum curam esse videamus, ut famæ & nominis celebritate donati maiorum gentium dijs assideant, interim curam illam & diligentiam, qua proximi emolumentum & particularia illa studia subleuantur, imo & ipsa vniuersalis illius cognitio acquiritur, prorsus negligunt. Summo itaque studio omnibus in id incumbendum est, quo bonum à malo separent,

hoc

hoc est, virtutem & fructus arboris bonæ cum radice tripli-
ci, mansuetudine, modestia & patientia cognoscant, pari-
ratione etiam fidem, Charitatem & spem animæ fructus ex-
colant, ut sciamus quid veritas & iustitia eaque tam animæ,
quam corporis siet, hoc est, boni cœlestis & corporei: hoc
vero ut facilius assequamur, scientia Theologica & Iuridica
nobis à Deo tradita est, in his enim puritas & sanctimonia
naturæ consistit, virtus enim, opera vocationis & iustitia
singularis est sapientia, lumen & Philosophia, iuxta quam
Salomon homines alios omnes longe præcellēbat. Ve-
rum Deus ipse vnicuique opera vocationis suæ assignauit,
mandauitque vnicuique nostrum, ut in vocatione sua ac
munere vitæ iuxta norinam verbi diuini, prudenter, pie &
iuste actiones suas institueret, tanquam seruus Dei, & ratio-
nem de omnibus redditurus ante tribunal Iudicis omnium
gentium, coram quo omnia hominum facta reuelabuntur.
Deo autem omne bonum descendit, pariter etiam ab eo
sapiens & diues, pauper & insipiens, venustus ac debilis:
qui autem pauperem & imbecillem contemnit, spernit il-
lum, à quo est creatus, bonum enim omne à Deo, ex Dia-
bolo autem mala descenderunt, tanquam fonte & origine
omnis mali. Singulari autem consilio Dei malum etiam
in hac vita tyrannidem agit & pijs molestiam exhibet, licet
Dæmon ex mera malitia ad detrimentum & interitum hō-
minum dirigere illud conetur, omne enim malum Deo &
pijs in bonum seruit, quin & ipse dæmon inuitus gloriæ di-
uinæ inferuite cogitur. Solum autem peccatum nostrum
in causa est, quod in malum bono in hac vita commisceatur,
sustentante interim nos benignitate & misericordia diuina.
Eum in finem etiam præcepta Decalogi nobis tradita sunt
à Deo, ut malum à bono separaremus ad evitandum æter-
næ damnationis dispendium. Verum quæ sit mundi facies
& studia, quiuis facile videt, & auari illi prædoncs Christi
nomen

men in sacro Baptismatis fonte professi, Iudeorum perfidiam & rapacitatem immodicis usurarum exactionibus imitantur, cum illi diuinæ voluntati morem se gessisse improbe putant, dum Ethnicorum & exterorum (quo nomine Christianos appellitare solent,) bona rapuerint, licet æternas pœnas saluator ijs comminetur, qui proximum usus & exactionibus lædentes, eorum bona abliguriunt, ut & illis, qui crapulæ & luxuriæ nomina dantes pupillorum & viduarum bona intercipiunt, hæc vero duo genera hominum auarorum & luxuriantium coniungenda sunt & pari calculo censenda. Vita vero locupletum illorum Patriarcharum, Abrahami, Isaaci, Iacobi, Iosephi & Iobi pretiosa & iusta modestiæ & obedientiæ erga Deum plena. Dei enim cultum omnibus alijs creaturis præponebant, & in puritate vitæ & iustitia ambulantes, ardentes & efficaces preces ad Dominum fundebant. Quemadmodum vero in veteri testamento apud plerosque magnæ erant diuitiæ, sed magno constantiæ vinculo coniunctæ: ita in nouo in opia plurimos premit Christi cultores, requiritur tamen consimilis constantia, timor & amor erga Deum. Ex hisce omnibus satis copiose te intellexisse putò, causa quæ sit, ob quam mysterium hoc absconditum adeo & arcanum ha-
tenuis præ oculis multorum fuerit, cum dæmon facili ne-
gotio viam aliam aberrantem à recta via demonstrare pos-
sit per vanas huius mundi voluptates, hic enim in cogni-
tionem omnis mali nos seducit, peruersus namque & sce-
leratus sapientissimum omnium, primum nostrum paren-
tem Adamum seduxit: quinimo per huius astutiam omnes
sancti in deteriora lapsi, & hoc propter peccatum nostrum,
ex quo ira Dei in nos effusa est, & omnia summo labore, cu-
ra, ac sollicitudine mortalibus venduntur, hic enim calix
ille crucis ad usque sabbathum illud magnum & requiem
futuro seculo æternam, in qua cum Christo Salvatore de-

fructu vitis bibemus, vbi specie alia prorsus ab hac induiti ad eum, pariter ad nos properantem, transmigraturi sumus, ad quam felicitatem quam primum nos perducat. Deus ter Opt. Max. per mediatorem nostrum, & spiritum sanctum, cui fœdere filiationis coniuncti sumus, cui obedientiam promissam præstare tenemur, in seßtando bona & profligando mala opera, vt offeramus ei nouos Israelitas, spiritum contritum, & vota Deo facta reddentem. In his spiritus Dei operatur per fidem, charitatem & spem, quemadmodum etiam ardens illud desiderium & consuetudo, in natura multa perficit, quæ incredibilia videntur. Pauci namque hominum patienter in cognitione Dei adipiscenda tædia illa deuorant, sed plerique terrestria bona & caduca seßtantur, innixi voluptatibus, ambitioni & potentiæ mundanæ, hinc Christus regnum suum à mundo separat, & mundanarum rerum curam ab se reijcit, licet rerum omnium, sapientiæque ac scientiæ cognitio, fons & origo ipsa siet, hisce tamen neglectis, regnum sapientiæ diuinæ annunciauit, quod ante omnia à nobis quærendum esse, & ipse statuo: verum quæ tua circa hoc sit sententia, audiens desidero.

ADOLPHVS.

Fateri equidem vel ipsa veritas me cogit, hæc omnia ita se habere, licet opinioni longe diuersæ iam dudum calculum addiderim. Et quidem sententia illa mea cum filiorum huius lucis opinione adamussim conuenit, sed cum aliena prorsus ab hac ex te audiam, mutanda illa foret. Prorsus itaque & mihi indubitatum videtur, mysterium hoc & arcanum non omnibus communicari & reuelari posse, præsertim cum & in alijs omnibus artibus tam ijs ad quas nos natura prouocat, quam quas magistro duce cognoscimus, idem prorsus obtainere videam, ad harum enim cognitio-

tionem assequendam gratia diuina, industria, diligentia & ardens studium maximo cum labore coniunctum requiriatur, prout etiam in alijs omnibus vitæ munij hæc necessario desiderantur. Me vero quod attinet, equidem & ego voluptariam hanc vitam complectendo, ardelionum, gnathonum, helluonum & fastuosorum consortia haud gruare ferrem, (cum & alijs quibusdam magnam felicitatem absque labore obtigisse videam) & thesauri huius usum ad potentiam & ambitionem, magnasque opes acquirendas, conferrem.

SENIO R.

Quin tu regibus & principibus huius mundi datam esse potestatem, nescis? ut loco Dei Opt. Max. malitiam hominum reprimant, iustitiam, veritatem & pietatem & obedientiam colant, propagent, quo omnia in hoc vitæ statu decenter & ordine bono fiant. Quemadmodum autem magistratus politicus gladio seculari sceleratos punire solet, ita etiā spirituales illi patres & magistratus ecclesiastici gladio spiritus, & verbi Dei ac mandatorum eius, vitam populi Christiani regunt, & post vulnera legis maledictione illata, oleo iustitiae inungunt & sanant, nisi ipsi præuaricatores sanitatem & curam vulnerum respuant, non tamen hæc conscientiæ vulnera gladio temporali ab Ecclesiasticis sananda sunt, prout etiam videmus, Aarone, Moysen & Iosuam distincta habuisse officia, donec in terrâ promissionis ingressi erant, & subditis etiam mandatum est, quod obedientiam & honoré exhibeant magistratui à Deo ordinato, ne ambitione inflati se ipsos officijs magistratus ingerat, & dignitatum munia munere, dolo, potentiaue præripiant, nisi ad hoc legitime vocentur, qui enim se metipsum alijs præposuerit, humiliabitur, cum ex ambitione & superbia hoc proueniat,

niat, cui Deus summopere resistit, superbia enim præ omnibus execranda est idololatria, cum Deus solus sit summus, & potens, omnesque ordines & gradus secularis potestatis iuxta suam ipsius voluntatem & beneplacitum instituat & gubernet, omnia in lumine & tenebris perspiciens, creator & author omnis ordinis iustitiae & creaturarum, prohibens arbores & montes cœli fastigijs immisceri, bestias rapaces coercens, gigantum & tyrannorum vim & crudelitatem reprimens: omnibus enim qui Deo resistunt, & dilectis eius aduersantur, bona in malum & venenum cedunt, ijs licet sol communis oriatur, Deo turrim potentiae illorum ventorum turbine mirabiliter prosternente, cuius rei quotidiana exempla testimonium præbent. Præter hos reperiuntur quidam, qui mediocrium & minorum gentium artium scientia aliqualiter imbuti magnos spiritus ducunt, Dei Opt. Max. potentiae vim eleuantes, & vitam Epicuream viuentes. Ab hisce summopere caendum, præsertim cum natura ad malum propensi simus, licet ignoremus quomodo per verbum Dei mundus conditus sit, exque eo verbo spiritus procedens, ac imago Dei, quod Moyses à tergo in rupe videbat, lateat, non enim Christus **co tempore oculis corporeis** videri poterat.

A D O L P H V S.

Longius ab instituto ad spiritualium quæstionum endationem digrederis, cuius descriptionem & cognitionem auidus hactenus expesto, quamuis nonnulla ex te audire visus sim mihi, quæ antehac diligentiori trutina examinanda esse, non animaduertebam.

S E N I O R.

Diuinorum pariter & humanorum honorum cognitio pari passu quærenda est, cum externa illa bona ad temporalem felicitatem saltem aditum præbeant, sitque Dei

im-

immutabilis voluntas, vt nocte dieque legem eius meditemur, ex hac enim animæ salus exoritur, homoque cognoscit, omnia precibus ab eo bonorum fonte efflagitanda, terrenorum curam abijciendam, & dona nobis collata in humilitate & modestia custodienda esse, in hoc enim dæmonis maxima omnium potestas & astutia elucescit, eiusque vim & calliditatem nemo nostrum effugeret vñquam, nisi Dei misericordia nos protegeret. Quæ vero vlla hominis felicitas, emolumentum ac præstantia, omnibus licet utiæ voluptatibus & diuitijs abundet, nisi animæ morbi currentur, & auferantur? Hoc enim maximum illud erat beneficium, cum Christus Saluator noster peccatorum remissionem curationi morborum semper coniungebat.

ADOLPHVS.

Vera quidem hæc sunt, sed non satis decenti trutina examinantur apud plerosque, quod etiam vitium mihi ipsi inhærere diffiteri plane nequeo, cum & æquo plus animus iam dudum cupiditatibus & voluptatibus mundanis adhærescat. Verum enim uero cum diuinarum usus & possessio, ut & opus illud naturæ diuinæ voluntati non repugnet, spes me optima tenet, iuxta Dei Opt. Max. ordinationem & voluntatem me eo usurum, præter hæc Phariseorum illa cœcitas me aliquantulum tenet, qui credere nolebant, nisi miracula & signa viderent Christi, quamuis fidem ad salutem animæ necessariam adesse mihi per Dei gratiam minime dubitem, sed ad confirmandam fidem de miraculis diuinis & cognitionem parabolarum præclarissimi huius thesauri, exactiorem explanationem dictorum exspecto.

SENIOR.

Hæc omnia eo prolixius à me commemorata sunt, vt intelligas thesaurum hunc magicis artibus non acquiri,

prout alia ijs acquiri nonnulli putant, nec fiduciam plenariam in eo collocandam, vt nec omnem ei fidem derogandam esse. Sed vt apertius demonstrem tibi, quę vera illa causa siet, ob quam abscondi debeat à cultoribus, nec vni soli eum dari, nec enim omnia vni soli dantur. Hinc illa Christi saluatoris præclara parabola, Matth. 6. neminem duobus dominis inseruire posse: & vt videamus, Deum in naturæ operibus semetipsum patefecisse, quo opera eius mirabilia in omnibus cognoscantur, & quidem hoc modis varijs, & temptationum afflictionumque generibus diuersis, non voluptatum cœno, prout videmus eum Zachæum illum animi vitio labascentem suscepisse, prætenuis licet & infimæ sortis hic esset, eius nihilominus hospitio vti voluit, quoniam magneticus ille amor apud Zachæum erat, qui in alios quoque deriuabatur. Verum ex communione humanæ naturæ labe animalium efferimus, & benignitatis fontem occludimus, quasi hoc Dei donum nobis in nostram solum utilitatem concessum sit, cum potius in beneficiorum opera erumpere, & misericordiarum beneficia erga pauperes exercere debeamus, sed haec omnia mundi huius sectatores facile rident, diuitiæ namque hominum animos peruerunt ut diuersa plane agant, & iustitiæ frœnum immutent, hinc Mammon opes à Christo dicuntur. Quin & sapientiam diuitiæ conferunt, & uno loquente pauperum sapientia silentio inuoluitur, difficilis eadē causa introitus locupletum in regnum cœlestis, sapientes autem pauperes, māsuetos, humiles Dominus nouit, & sustentat, diuitum copiam in inopiam redigens (cū putent nullius opera se fere indigere) & sapientiam mundi frui ius stultitiam esse demonstrans. Ante omnia, amice iucundissime, regnum Dei quæramus, & cum Propheta Dauid oremus, vt Deus secundum nostram indigentiam & suam ipsius voluntatem necessaria largiatur, ne ad sinistram & errorum viam deflectamus, cum via mundi huius lubrica valde

de sit & periculosa. Salomon etiam Rex à Deo sapientiam flagitat, ut populum Dei ad eius honorem ac laudem gubernare possit, & ab ipso immensos diuitiarum thesauros accipiebat, prout etiam idem Salomon inquit, sapientiam in biuijs clamantem ad sui amorem & studium amplectendum inuitare, magna enim & præclara est gloria diuina, vbiq; nobis sese exhibens, & inuitans, pauci autem ex nobis attentius hæc considerant in hac mortali vita, quæ velocius auolans, plerisque nihilominus segnis abire videtur. Magnum autem est mysterium Dei, apud timentes eum, & pijs lux exoritur in tenebris, ex Deo misericorde & iusto. Psal. 112. Ne igitur temporis pretiosum illum thesaurum, & mentis aciem corporisq; vires in acquirendis & congerendis mundanis diuitijs consumamus, ambitiosue & superbos imitemur, sed potius omnia nostra ad commodum & utilitatem piorum, imprudentum licet, in timore Domini dirigamus.

A D O L P H V S.

Licet vera hæc fatear, scrupulus tamen ille adhuc me remordet, cum audiam Philosophorum esse sententiam, thesaurum hunc precibus à Deo efflagitandum esse, & deponendum.

S E N I O R.

Aliquoties iam dudum ex me audiisti, regnum Dei ante omnia esse querendum, & hinc omnia Deum nobis additum, nec hominem ex solo pane vivere posse, sed ex verbo omni, quod ab ore Dei progreditur. Eadem autem ratione qua dæmon Saluatorem nostrum tentauit, eodem modo & adhuc hodie nos tentare solet, tempore necessitatis, vbi enim fides & verbum Domini nobis non adest, in afflictionibus desperamus & animum omnino abijcimus,

mus, imo & prospera flante fortuna idem nobis accidit, se-
etamur quinetiam ipsum dæmonem, & authorem omnis
mali, & auxilium ab eo requirimus, ille vero ea nobis pol-
licetur, quæ sua non sunt, & in extremas ignorantiae tene-
bras præcipitat, cœlestem igitur panem & manna terrestri
longis parasangis anteferamus. Quod vero Philosophi, in
inuestigando hoc thesauro, Deum exorandum dicunt, re-
ste hoc & vere dictum, Deus enim solus nobis eum largitur,
modo ne temporis etiam momenta ei præfigamus & mo-
dum, voluntatique eius frænum injici ne præsumamus, hic
enim est veritas, sapientia & iustitia, vnicuique iuxta suum
debitum per spiritum sanctum tribuens, prout etiam in A-
postolos ille est effusus. Hac etiam de causa quotidie in
oratione Dominica, panem nostrum quotidianum effagi-
tare iubemur, nescimus enim quæ petere à Deo debeamus,
& saepius ea quæ in nostri perniciem cessura sunt, petimus,
licet hæc quandoque concedantur nobis ut per ea tente-
mur. Solum igitur auxilium spiritus sancti, prospera vale-
tudo & pacis commoda à Deo petenda, ab hoc enim omnis
scientia, & sapientia, & naturalis & spiritualis, descendit,
Christus autem ardenter admodum salutem hominum de-
siderabat, hinc dicit regnum suum non esse de hoc mundo,
& ad hoc se in mundum venisse, ut homines saluos ad re-
gnum cœlestē reduceret, & ex tenebris ignorantiae ac ter-
renarum opum erueret, donec tandem aliquos eo perduxer-
it, eum in finem orationem illam dominicam quam ap-
pellamus nobis tradidit, & docuit quo modo ad Deum pa-
trem, cuius filij per adoptionem sumus, preces nostras di-
rigere debeamus, cum antehac sub ceremonijs Legis in
metu & timore seruili coram eo ambularemus. Præter
hæc laterete non puto, naturale ex supernaturali oriri, &
regnum Dei ab æterno esse, ex quo regnum temporale pro-
nanat. Annon enim primum cœlum & firmamentum

præ-

præparatum est, post hoc Elementum, & omnium ultimum terra, post hanc conditus est homo, creatura noua, & microcosmus. Primum enim Deus in homine in terra tanquam centro circuli incipit, prout prius ex maiore centro initium sumpserat, post hæc hominis corpori vita & anima indita est, vita & anima æterna, ac immortalis, hoc enim supercœleste est, & tanquam cœlum diuinum sidereum, tanquam spiritus essentialis omnium creaturarum viuentium naturalium, postremo autem corpus elementale, tanquam in corpus vnicum, centrum terræ, nomine salis terræ à Christo indigitatum, sal enim omnia à putredine conseruat, quemadmodum ex oceano naturali mundi cognoscitur, quænam contagio ex tali putredine nasceretur, nisi Deus sale illo hoc præseruaret, in primis vero si motus omnis expers iaceret. Sali etiam conferuntur pastores & ministri verbi, qui membra fidei suæ commissa à putredine præseruant, per prædicationem verbi diuini & spiritum sanctum, in hoc mundi oceano. Primus etiam pater nostrum omnium Adamus vniuersalem cognitionem habebat omnium creaturarum, cum nos posteri eius vix particularia quædam possideamus, & cognoscamus, cognitionem illam nostram imperfectam esse, prout etiam ultimis temporibus homines multi loco vnius Adami in multis congregabuntur, & dicitur omnes artes ante supremum mundi iudicium plenarie reuelandas esse. Nulli autem hominum tanta cognitio & scientia datur, quanta primo nostro parenti Adamo concessa fuit, & Christo Adamo illi nouo data, quam scientiam etiam sponsæ suæ largitur, hoc est multis in uno collectis, donec in vitam æternam ingrediamur, in qua omnia noua reddentur, & reuelabuntur, & vnicuique merces debita tribuetur, in hoc enim mundo varijs temptationum molestijs & curis subiacemus propter labem peccati, ex quo magna incommoda per inimi-

cum generi humano inferuntur, nos enim imagine Dei a-
inissa, contraria semper eius voluntati facimus. Præter
hæc considerabis etiam dictum illud Saluatoris, quo the-
sauros illos nos quærere iubet, qui nec putredini nec furum
aut prædonum rapacitati subiacent, sed sint thesauri spiri-
tuales, hominum conscientias in extremis temptationum
fluctibus sustentantes, cum spiritus & corpus terrore ac tre-
more conuulsa humanæ opis auxilium frustra quærunt, eo
enim temporis momento armatura cœlestis summa ope
requirenda, & quæ sit cardinalium illarum virtutum mun-
danarum, quibus tempore gratiæ florente, nitebamur, ve-
nustatis scilicet, sapientiæ, Opulentiæ & Potentiæ, vis ca-
duca ac fragilis patet, diuinæ gloriæ collata, quæ in solo
Christo & verbo eius quærenda. Quod si vero tempore
huius nostræ peregrinationis vigilantes & orationi va-
cantes, fidem nostram, Charitatem, spem, modestiam,
Humilitatem & patientiam, tanquam sponsa Christi, testa-
ram fecerimus, ut conformes simus sponso nostro Christo
Saluatori, in sinum Abrahæ & Isaaci per scalam Iacobi a-
scendemus, & videbimus gloriam & petram fidei, ac dile-
ctum domino discipulum Ioannem, qui tanquam Aquila
superuolans, in solem oculos suos conuertit, gloriam sci-
licet & claritatem D E I, quæ Iacobo etiam ignota & ab-
scondita fuit, cuius quidem gloriæ gustum & radium
quendam tres hi discipuli in monte Thabor percepérunt.
Verum hæc omnia eum in finem conscripta sunt, ut exem-
pli horum, mundanas opes aspernati, solum verbum di-
uinum & mandatum eius seftantes, opem spiritus sancti
imploremus, & in fide, charitate, spe, humilitate, & pa-
tientia coram Deo ambulemus, percipientes pari modo
gustum aliquem huius cœlestis Hierusalem & Paradisi.
Hæc enim ex solo Dei verbo addiscimus, non vero mun-

dī huius illecebris, hic enim solus est iustus, & misericors. Qui igitur imaginis diuinæ in sese restorationem exoptat, misericordiæ operibus, & charitatis studeat, cum multi nos vnum corpus simus in Christo, & vnica eius sponsa. Hæc vero omnia tibi necessaria proponere volui, licet quotidie etiam ex auditu verbi Dei haurias, quo, ardenter cura hisce intendens, iuxta dictum illud Pauli certo statuas, magnum esse vestigal, si quis pietatem colens, maiora non appetat. Nec enim quicquam in hunc mundum afferimus, nec egredientes ex hoc de fortune bonis quicquam efferimus. Quod si Deus huius vitæ & victui necessaria largitus fuerit, æquum est, ut donis illis contenti viuamus. Qui enim mundanas illas opes anxie querunt, in tentationes & cupiditatum retia incidunt, donec ab ijs in extremam perniciem præcipitantur. Avaritia namque radix est omnium malorum, & qui concipiuerunt, à fide aberrarunt, in profundas calamitates demersi. Hæc omnia, o homo Dei, summa ope fuge, & sectare iustitiam, pietatem, fidem, patientiam & humilitatem, militans bonam militiam, & apprehende vitam illam æternam, ad quam es conditus, & quam professus es coram multis. Diuitibus autem huius seculi præcipe, ne superbia efferantur, & sperent in diuitijs incertis, reponant autem spem suam in Deo viuo, qui omnia suppeditat, ut benefaciant aliis, diuites & abundantes operibus bonis, & thesauros in fundamentum bonum & apprehensionem vitæ æternæ acquirant. Hæc est summa & argumentum totius responsionis nostræ, adeo prolixe hactenus enumeratae, quo desiderium illud terrenarum opum tibi aliquatenus lenirem: verba enim hæc ex centro cœlesti solis illius Iustitiæ, & radijs spiritus sancti per vas illud electum Dei, prolata sunt. Vita autem & beatitudo cœlestis terrenam illam longe præcedit, quam & nos æmulari decet in hac carne, ut efficiamur caro spiritua-

lis, quæ ab omnibus huius mudi illecebris abstinet, cum inimicis Dei continuum, & sub iugo spiritus bellum gerens.

ADOLPHVS.

Magna me admiratio subit, cum videam te spiritualibus illis & cœlestis doctrinæ mysterijs inhiare, quamuis pauci huius mystæijs animum attendere soleant, adeo vero prolixæ & subobscure hæc omnia hactenus tradidisti, ut facilius quiuis in auri quam diuinæ scripturæ amorem accenderetur. Ego vero magna cum voluptate ea omnia hactenus audiui, cum multa audiam, quorum me nulla hucusque cura habuit, prout etiam natura ad malum proniores, recte dictis factisue minus attenti sumus.

SENIOR.

Eo vero magis hicce attendere debemus, quod etiam naturale hoc opus diuinæ gloriæ in imaginibus ac parabolis plenissimum sit, præter terrenarum etiam opum abundantiam. Verum intuentem hominum vitam, pleroru[m] inquietudinem me capit, pauci enim digni quibus mysterium hoc reueletur, in iuuenili enim ætate omnium rerum egenus, cunctis ludibrio habitus, ægre tandem à bono quodam viro suscep[t]us, huc usque magna cura, sollicitudine & varijs afflictionum molestijs iactatus, vix tandem emersi, ex his vero hominum cœcitatem in spiritualibus animaduertens, Christo Saluatori aures & oculos præbeo morigeros, ardentivoto obtestans, ut & me, & alios ex mundana illa cœcitate eruat. Huius generis & illud est, quod plerosque doctorum, diuitijs abundantes videmus, alios pene omnes despiciatui habere, nimia ambitione ac superbia inflatos, cum tamen in extremo illo vitæ articulo opes & ambitio illa opem nullam eis ferre possint, viresque adeo attenuentur, ut abigendis muscis vix sufficiant. Num vero ambitio illa

illa superbia, & desidia sola causæ sunt, ob quas à Deo hanc in lucem missi sumus, fruges consumere nati? An non omnem curam & sollicitudinem eo intendere decet, quo sapientiam illam diuinam acquiramus, quæ quidem à plerisque male extruditur, nec hospitio excepta prout olim ab Abrahamo, Lothro & Deipara virgine suscepta fuit, ad hos enim & diuertit, & habitationem firmam in pectoribus eorum sibi præparauit. Hæc autem est spiritus Dei, imo & ipse Deus. Hinc patet, quidnam sit verbum Dei, quod in nobis habitare intendit, hoc enim est sapientia illa perfecta, non autem in ijs habitat, qui superbi sunt & animo elati, & qui sapientiam non querunt, hæc enim quos diligit querit & inuestigat, pios nempe & rationi obtemperantes, quæ pietas initium est sapientiæ. Hinc diuersi status humani generis constituti, & quidem tam in spiritualibus, quam corporalibus, ut sunt, Theologia, Iurisprudentia, Medicina, Mechanicæ artes, & liberales, quæ vocantur. Hac ratione artes omnes manuariæ per septem illas ad ordinem bonum & iustum reductæ sunt, bonum à malo separatum, veritas à mendacio discernitur. Dei namque voluntas est, ut malo à bono separato lumen verum in nobis fulgeat, cum post lapsum illum Adami primi per iram & astutiam dæmonis omnia subuersa & turbata fuere, nouisque Adamus nos tanquā Euam illam regeneratam ab omni labe separat, bonum à malo discernit, vitam & mundum nouum reducit per semetipsum, & verbum suum sanctum, ne posthac corpus & spiritus vñquam ab inuicem separentur, sed firma permaneant in imagine Dei: Hæc enim est voluntas Dei, hoc que modo nobiscum permanet in mundi usque finem. Verum mundo refractario cæcitatem illam & tenebras Iudicas proponit, qui veteris illius Adami vestigijs insistit, nec eundem per fidem in S. Baptismate morti tradit & opprimit, hæc enim sacra est operatio spiritus sancti, per verbum

in fide, absque verbo autem nihil est, est enim ipsum Dei verbum. Qui autem verbo non credit, cum Adamo illo in mortis tenebris hæsitat, nec spem habet vitæ æternæ, non enim absque fundamento in fide persistere potest: estque Ethnicus & hæretica prauitatem insignitus, qui offendit ad lapidem angularem, à D. Ioanne præmonstratum. Deus namque pro immensa sua misericordia quam plurima media nobis proposuit, per quæ iuxta voluntatem eius à plurimis temptationibus & malis præseruaremur, & vitare possemus spiritum maledicuum & doctrinam peruersam, animæ pariter ac corporis subuersionem procurantem. Officium magistratus politici huc quoq; accedit, per quod magistratus malorum vim & audaciam à ceruicibus piorum propulsat, concordiam ac pacem procurat, fraudes ac dolos omnes propellit, & ius suum vnicuique tribuit, non quidem iuxta hominum affectiones & voluntatem, sed iuxta iustitiæ & diuinæ voluntatis normam. Idem de medico, & facultate medica sentiendum, qui omnis generis morbos & infirmitates abigit, propulsat. Spiritus enim ille malignus omnis generis mala, temptationes & afflictiones humano generi immittit, vt sunt fraudes, malitia, inimicitiae, odia, mendacia, aduersitates, calumniæ, inopia, persecutioes, inconstantia, & aliæ temptationum variæ species, contra fidem, charitatem & spem militantes, prout etiam in Apostolis Ioanne, Petro & Iacobo videlicet, qui dum Christus salvator captiuus ex horto abduceretur, humanæ fragilitatis & inconstantiae exemplum manifestum præbebant. Verbum igitur diuinum summo studio seständum, & animis infigendum, sacramentorumque sigillo confirmandum est, quo sub excessum nostrum ex hac vita fidem nostram obsignemus, & contra vim portarum inferorum in vitam æternam ingrediamur. Hæc vero, quæ prolixe adeo à me dicta sunt, ne tædio te afficiant, quin exemplo Tobiae curam mun-

mundanarum opum abijcias, contentus necessario quotidiano victu, spem omnem in Deum reclines, pauperibus eleemosynas distribuas, reliquorum omnium soli Deo cura relista. Verum quo dictorum enodationem & intelligentiam plenius assequaris, munus hocce tibi offero, per quod dieta plenius & vberius declarabuntur tibi, & consequaris stipendum & thesaurum largissimum, quo in nouitate vita & assiduitate studiorum ad proximi utilitatem & Diuinis nominis gloriam felicius progrediaris. Hic vere talis est thesaurus, (si modo Deo adiutore eius cognitionem perceperis,) qui in nullis doctorum libris, nec vnguentariorum thecis obuius habetur, absconditus præ oculis usurariorum, fœneratorum & Euclionum, nec ab ullo homine pretio ullo comparari potest, hæc enim est aqua nostra & ignis, bonis in utilitatem & emolumentum, malis vero in perniciem cedens manifestam, quando cunq; mali eo abusi fuerint ad voluptates mundanas, & desidiam, non enim homines mundani ea amplectuntur, quæ magno labore quaeri solent. Si igitur humilis, patiens, modestus & placido animo fueris, thesaurum hunc veræ tranquillitatis & opulentiae assequeris, & Deo ac proximo utiliter inseruire poteris. Primum autem omnium Ægyptium illum sacerdotem & Regem Hermetem, eiusque tabulam Smaragdinam tibi propona, ei comites F. Basilij, comitis Bernhardi, scripta Theophrasti, tinturam Physicorum adiungam, si modo prius, quæ tua de hoc sit sententia, apertius declaraueris.

A D O L P H V S.

En tandem desiderij mei colophon, quem tanta auiditate & ardore hactenus expectau: Ego vero sancte pollicor, me thesauro hoc ad utilitatem & emolumentum proximi, & diuini nominis gloriam usurum, & communicatur esse, actionesq; meas omnes eum in finem institutum,

vtalijs ex vſu quod siet, monſtrem, nec animus meus ſpiri-
rituſve vitijs aut flagitijs contaminatus, alijs ſcandalo ce-
dat, quantum quidem in hacce humanæ carnis fragilitate
fieri vnquam poterit.

S E N I O R.

Hoctibi persuasum habeas, etiam illum misericordiæ-
opera exercere commode posse, qui mediocri opum afflu-
entia gaudet, & quidem beneficentia extenui opum riuo
prefecta Deo impensis probatur. Verum enim uero cum
animi tui candorem ſatis perspexiſſe mihi videar, ſub finem
noſtri huius colloquij mysterium hoc Parabolarum tegu-
mento inuolutum tibi trado. Tuum vero erit, lectioni præ-
dictorum, cæterorumque qui huius mysterij arcana reſera-
runt, attentiori studio inuigilare, præſentem vero com-
mentatiunculam in tui vſum à me conſcriptam maximope-
re obſerues, cæterorum curam Deo Opt. Max. committe.

A D O L P H V S.

Equidem, venerande ſenex promunere adeo pretio-
ſo & iſtitutione quam haſtenus ex te percepi, fideli, gra-
tias habeo tibi immensas, & quantas animo concipere poſ-
ſum, ſancte interim promittens, me diligentि lectione in-
ſuccum ſanguineum tradita conuerſurum: Dei vero opem
ardentibus votis implorabo, & vitæ actiones omnes ita in-
ſtituam, vt virtutum exemplum alijs præbeam, omnia vero
ſtudia mea, & operam tuis commodis dico, conſecro, offero.

S E N I O R.

Vtinam vero hæc omnia Dei benignitate adiuuante ita fiant: Quod
ſi vero Deus Opt. Max. huius mysterij cognitionem tibi largitus tue-
rit, gratis eſto, ſoli Deo laudem & gloriam referens, iuxta dictum illud
Ieremiæ 9. Sapiens non gloriatur in ſapientia ſua, nec fortis fortitudi-
ne, nec diues diuitijs ſuis fidat: qui vero gloriatur, in hoc ſolo gloriatur,
quod cognouit, quod ego ſum Dominus, misericors & iustus, inquit
Dominus, Deus tuus, Amen.

Finis partis primæ.

P A R S A L T E R A
A V R E L I A E O C C V L T A E
P H I L O S O P H O R V M .

EN cœlum terramque humeris meis porto, eaque fundamentaliter & exacte obseruo, ac perscrutor, primum quidem prudens, post simplex existens, donec mercedem debitam reporto.

Ars hæc & mysterium nulli remotis adeo repagulis & aperius traditur, quam in parabolis, quæ quidem exacte considerandæ, & trutinandæ sunt, præterquam quod etiam aliorum Philosophorum libri & commentationes sunt cognoscendæ. Ad hanc autem nostram artem penitus assequendam labor & studium exiguum, sumptus, & instrumenta pauca & exigua requiruntur, potest enim ars hæc vel horis 12. addisci, & octidui spatio in opus ac effectum deduci, cum proprium in se principium habeat, licet in alijs artibus vel sex septemve annorum curriculum requiratur, quo illæ effectum consequantur. Nonnulli tamen vel triginta, vel 40. annorum spacia magnis sumptibus confecerunt, fine m huius mysterij nunquam assecuti: Artifices autem quibus finis cognitus & perspectus est, abscondere & tegere summa ope hoc artificium conantur, quod quidem mundi huius asseclæ mirari solent. Verum hæc omnia in Dei misericordia posita sunt, & ad opus hoc nostrum tantummodo Aroth & ignis requiritur, quod nihil aliud est, quam lauare, coquere, soluere, putrificare, coagulare & fixere: hæcque omnia à paupere pariter ac egeno, & diuite præstari possunt, nec etiam opus est, ut memoriarum conseruandæ causa literis hoc artificium tradatur, sed vel ipsa viuæ vocis traditione cognosci possūt. Ego vero planius & dilucidius hæc eti tibi declarare nequeo, ob vim quorundam iniustum, sed hoc saltem dico & præcipio: ad hoc artificium adhibe aquam lunarem, siue aquam argenti, in qua radij solis coniuncti sunt: Hæcque operatio vere mulieribus, vt veteres dicebant, conuenit, licet tot ac tanta volumina de ea à varijs conscripta habeantur, tantusque numerus plebeiorum iuxta ac magnatum magnis sumptibus & laboribus inuestigent, vano scilicet & frustraneo labore, natura enim repagulum intus obduxit. Post hæc parabolæ quædā cum tabula smaragdina Hermetis Philosophi præstan-

stantissimi, tibi ad maiorem & pleniorem cognitionem proponuntur.

VERBA HERMETIS IN Pœmandro.

Hermetis Trismegisti Pœmander.

CVM aliquando cogitarem circa entia, & eleuata mente, valde sopitis mei corporis sensibus, veluti qui somno sunt grauati ex cibi satietate, vel corporis labore, visus sum videre quendam permagnum mensura indefinitea, vocare meum nomen, & mihi dicere. Quid vis audire & inspicere? Et quid mente concipiens, discere & cognoscere? Aio ego, tu vero quis es? Ego equidem, inquit, sum Pœmander, Mens eius qui dominus est. Noui quid velis. Et tecum sum vbiique. Dico ego, discere volo entia, & intelligere eorum naturam, & cognoscere Deum. Quomodo? Dixi, audire volo. Inquit, me rursus habe mente tua, quæcunque vis discere, ego te docebo. Cum hoc dixisset, mutatus est forma. Et illico cuncta mihi aperta sunt momento.

TABVLA SMARA- GDINA HERMETIS.

*VERBA SECRETORVM HER-
metis.*

VERUM hoc est & ab omni mendaciorum inuolucro remotum, quodcunque inferius est, simile est eius, quod est superius, per hoc acquiruntur & perficiuntur mirabilia

operis, vnius rei. Quemadmodum etiam omnia ex uno
sunt, per considerationem vnius. Ita omnia ex uno hoc fa-
cta sunt per coniunctionem. Pater eius sole est, mater luna,

ventus in utero gestauit, nutrix eius est terra, mater omnis perfectionis. Potentia eius perfecta est. Si mutatur in terram, terram ab igne separato, subtile & tenue à grosso, & crasso, & quidem prudenter cum modestia & sapientia. In cœlum hoc à terra ascendit, & à cœlo rursus in terram descendit, & potentiam ac efficaciam superiorum ac inferiorum recipit. Hoc modo acquires gloriam totius mundi: Propulsabis igitur tenebras omnes & cæcitatem, hæc enim est fortitudo omnia līj fortitudini & potentię palmam præripiens: omnia namque subtilia & crassa duraque penetrare ac subigere potest. Hoc modo mundus hic conditus est, & hinc coniunctiones eius mirabiles, & effectus mirandi, cum hæc via sit, per quam hæc mira efficiantur, & propter

pter hæc Hermetis Trismegisti nomine me appellarunt, cum habeam partes tres sapientiæ & Philosophiæ vniuersi mundi, consummatum est verbum meum, quod dixi deo-pere solari.

Hoc dictum palmarium est & omnibus alijs de hac mate-riæ prolati palmam præripiens, totius artis mysteria in sese continens, prout etiam Theophrastus de hac arte sequen-tia tradidit. Summa dictorum in hoc consistit, recipel lu-nam è firmamento, mutato eam superiori loco in aquam, & in terram coniuncto, & tunc miraculum toto orbi admi-randum perpetrabis. Si vero operationem ad finem per-duxeris, & è principatu in terram cribratam conieceris, quæ in arte nostra terræ luto læ comparatur, purga & libera ab ea illam, tunc enim longe splendidiore radio fulgebit. Si vero subtristem, & mutatam eam videris, in balneo ve-nustatis eam lauato, & vestimento fulgoris permanentis, & terra cruda qua mirifice gaudet, orna, & in eo vestitu per-maneat ad tempus usque ipsi congruum, tunc enim per-pe-tuo in eo permanet, quo etiam iuxta libitum ei vincula ini-jcere possis. Hoc est mysterium inuersæ Lunæ, quod si af-fecutus fueris, omnia arcana artis tibi reuelabuntur.

S Y M B O L V M F. B A S I L I I Valentini.

Lapis est minime omnium preciosus, ex quo ignis fugiti-
lus extrahitur, ex hoc autem igne lapis ipse est constru-
ctus, colore candido & rubro, nec tamen lapis est. In hoc
lapide natura operatur & fontem limpidum producit qui
patrem suum fixatum aquis suffocat, & absorbet, donec a-
nima ei tandem reddatur, & mater fugitiua in regno simi-lis fiat. Hic etiam lapis potentiam, ac vires magnas ac-
quirit, solem ætate præcedit, matre fugitiua per Vulcanum

præparata, & patre per spiritum progenito. Anima pariter, corpus ac spiritus in Duobus consistunt, ex quibus omnia: ex vno hæc, & vnum est, fixum & fugitiuum conjugens. Hæc duo sunt, & tria, & vnum, quod si horum cognitio te lateat, artis effectu frustrabere. Adamus in balneo sistitur, in quo Venus similem sibi reperit, hoc vero balneum ab antiquo illo Dracone, cum vires ac potentiam suam amiserat, præparatum fuit. Hoc vero nihil est aliud, inquit Philosophus, quam duplex Mercurius. In hoc nomen eius latet, quod omni diligentia, & assiduo labore quærendum.

Exitus acta probat.

SYMBOLVM NOVVM.

DEa sum, venustate & claritate generis insignis, nata ex æquore nostro proprio, terram vniuersam ambiente, & semper mobili, ex vberibus meis lac & sanguinem profun-

fundo, hæc duo coque, donec in aurum & argentum con-
uertantur: Omnibus autem alijs longe antecellens, posses-
sori mercedem largam referto.

O Fundamentum præstantissimum, ex quo omnia in his
ce terris prognata sunt, venenum licet sis primo aspe-
ctu, aquilæ fugitiuæ nomine ornatum ! Prima materia, &
benedictionis diuinæ semen, candidum & rubrum, in cuius
corpore siccitas & pluuiæ latent, quæ tamen impijs abscon-
dita sunt, propter ornatum & vestem virginalem, in toto
terrarum orbe dispersum. Parentes tui sunt sol & luna, in
te operantur etiam aqua & vinum, aurum pariter & argen-
tum in terra, vt lætetur homo mortalis. Hoc modo Deus
ter Opt. Max. benedictionem suam & sapientiam cum im-
bre & solis radijs largitur, ad laudem noiminis sui sempiter-
nam. Verum, ô homo hic aduerte, quænam Deus per
hoc tibi largiatur. Excrucia aquilam, donec lachrymas
effun-

effundat, & Leo debilitetur, ac mortem lachrimando appetat. Huius sanguis thesaurus est terrenus, cum lachrimis aquilæ coniunctus. Hæc vero animalia inuicem deglutire & occidere, mutuoque amore sese prosequi solent, & proprietatem ac naturam Salamandræ induunt. Si vero in igne illæsus permanserit, summas ægritudines hominum, bestiarum & metallorum absumit.

POstquam vero antiqui illi Philosophi signum hoc cognouerunt, in hoc mysterio, centrum arboris mediæ in Paradiſo terrestri summo studio indagarunt, per portas quinque litigiosas intrantes. Prima harum fuit, cognitio veræ materiæ, in hac enim prima & atrox pugna oritur, seunda est præparatio, iuxta quam materia præparanda est, ut fauillas aquilæ & leonis sanguinem inuenirent, sub hanc partem acris pugna exoritur, acquiritur enim aqua & sanguis, & corpus spirituale lucidum, tertia porta ignis est, ad maturitatem conducens, quarta multiplicatio & augmentatio, in hac pondus necessario requiritur, quinta & vltima porta est, projectio in metallum. Gloriosus autem, prædiues & sublimis ille est, qui quartam portam occupat, vniuersalem enim medicinam omnium morborum acquirit, hæc est character ille magnus libri naturæ, ex quo Alphabetum totum oritur: Quinta vero metallis solum inseruit. Hoc mysterium ab ipsis mundi incunabulis & Adami creatione existens, omnium antiquissimum est, & scientia à Deo Opt. Max. naturæ per verbum inspiratum, potentia mirabilis, & ignis vitæ benedictus, carbunculus pellucidus, aurum rubrum, & benedictio huius vitæ diuina, verum propter hominum malitiam hoc naturæ mysterium paucis datur, licet toti mundo præ oculis quotidie versetur, & viuat, ut ex sequenti parabola patet.

MATERIA PRIMA.

DRaco ego sum, venenatus, vbique præsens, & minimo
recio comparandus, illud super quo acquiesco, &
quod supra me requiescit, in me ipso deprehendet qui rite
inuestigauerit. Aqua mea & ignis destruunt, & compo-
nunt, ex corpore meo viridem & rubrum leonem extrahes;
quod si me exakte non noueris, sensus quinque igne meo
absumis. Venenum præcox è naribus meis egreditur, quod
quam plurimis exitium attulit. Crassum itaque à subtili
artificiose separato, nisi extrema paupertate gaudeas. Vi-
res masculorum pariter ac fœminarum, quin & cœlorum
ac terræ tibi largior. Animose vero & magnanimitter ar-
tis meæ mysteria tractanda sunt, si modo vim ignis me su-
perare desideras, in quo negotio quam plurimi & rei & la-
borum

botum iacturam fecere. Ouum ego sum naturæ sapientibus solis notum , qui p̄ij & modesti microcosmum ex me progenerant, hominibus quidem à Deo Opt. Max. præparatum , licet paucissimis (quam plurimis etsi frustra desiderantibus) datum : vt pauperibus ex thesauro meo benefaciant , nec animum auro perituro addicant. Mercurij nomine à Philosophis dico , maritus meus aurum est , (Philosophicum) Draco antiquus , vbiique terrarum præsens sum , pater , materque , iuuenis ac senex , fortissimum & debile , mors & refectio , visibilis & inuisibilis , durum , molle , in terram descendens , & ad cœlum adscendens , summum & infimum , leuissimum & grauissimum , in me naturæ ordo saepe inuertitur , in colore , numero , pondere , & mensura naturale lumen continens , obscurus & lucidus , ex cœlo & terra progrediens , notus & nihil omnino existens , colores omnes in me elucent , & metalla omnia per solis radios : Carbunculus solaris , terra nobilissima clarificata , per quam cuprum , ferrum , stannum , plumbumve in aurum transmutare poteris.

OPERATIO PHILO- SOPHICI MYSTERII.

SEnex ego debilis & infirmus , cognomine Draco , caue
Sinclusus eam ob causam sum , vt regia corona redimar ,
 & familiam meam diuitijs locupleteim , seruus fugitiuus
 nunc primum existens , post hæc vero omnes regni thesau-
 ros possidebimus , gladius igneus magnis tormentis me af-
 ficit , mors autem carnem & ossa mea infringit , donec tran-
 seant septimanæ sex , vt inam vero iniūicos superare queam !
Anima mea & spiritus meus me derelinquunt , venenum
atrox , coruo nigro assimilior , hæc enim malitiæ merces , in
 pul-

puluere & terra cubo , vtinam vero ex tribus vnum fieri
et , ne vero ô anima & spiritus me derelinquas , vt dici
lucem rursus intuear , & ex me heros ille pacis , quem vni-
uersus orbis aspiciat , exoriatur : In corpore meo sulphur,
sal & mercurius reperiuntur , hæc vero rite sublimentur , di-
stillentur , separentur , putrificentur , coagulentur , fixen-
tur , coquantur & lauentur , vt feces ac sordes detergantur .

FIGVRA SECVnda.

Quod si vero colores quamplures abigantur , & heros il-
le rubeus appareat , hic enim est filius ille præpotens ,
minimus , parem in totius mundi ambitu non habens , & vi-
ribus

ribus, ac efficacia solis lunæque præditus, omnium victor, aurum rubrum, cuius notitiam magnopere comparabis, si

tamen per ignem septies purgatum fuerit, post hęc in turbam hominum & plebem producas, quæ honori, & gloriæ ipsius inuidet, sed attende sequentia.

FIGVRA TERTIA.

VIri decem Heroem hunc ad terram prosternentes, vita exuunt, quod tamen flagitium illis remittit & condonat, cum post hęc in vitam hanc rediuius, sempiterna vita gaudet, per hunc maior pars morte eius reuiuscunt, qui substantiæ eius communicant, vrbs tamen vndique obsidione cingitur, quo & hi patientur & moriantur, vel primo mox intuitu perditi. Tenebris autem Lunæ & Solis ingruentibus pastor hic occumbit, non tamen separari & diuidi potest, cum terræ primæ similis non sit, hostes autem eius morte pariter cum eo occubent, si modo gloriæ & honoris participes fieri velint. Mera autem ex gratia Iris apparet,

ret, cum Rex his faueat, & tunc laudes & encomia huius decantanda.

FIGVRA QVARTA.

I Am demum & inimici Regis torquentur, & malitiam suam agnoscentes occumbunt omnes pariter, quin & secundo rei declarantur, & vrbs eorum ab hostibus & igni ob-sidetur, prius quidem spiritualiter, nunc vero & corporali-ter, parique exitio cum priore omnes succumbunt.

Verum heros hic tanquam Rex verus auxilium illis fert & assistit, cum iam vnum tantum ijs sint, & in nihilum fe-re redacti, propter Eclipsin illam solis, ex qua corui niger-rimi prouolantes carnem eorum omnem absumunt, & ani-ma ac spiritu illæsis, iuxta putridam carnem eorum versan-tur. Rex vero à putredine immundus est, & ob id anima, spi-ritus & corpus coniunguntur, vt ipse in ijs, ijque vicissim in ipso habitent. Fixum autem alterum illud fixum pariter reddit, vt ex eo proles noua candida nascatur. Verum ulte-rius animaduerte: Colores iridos ostendunt eos veste can-

dida nuptiali dignos esse : Quod si amicabiliter illum complexi fuerint , vestitum purpureum & aureum consequentur , & sabbatho requiescent , in quo creatori suo honorem debitum exhibebunt . Iam quidem Luna obediens prodit , die solis illucescente , & amica illa dilecta (Argentum) niveo vestitu amita prodit . Tu vero reliqua latus percipe .

FIGVRA QVINTA.

IAm demum è sepulchro rediuius prodeo, & fratribus
meis apparco, sponso meo me amplectente, quo etiam
fratrem meum debilem adhuc & imbecillem tingedo, con-
stantem & spiritualem candidumque reddam, quin & vim
& potentiam Regis reuelem, qui victor me propediem
subsequuturus, Soli nos similes reddet, quoniam in me re-
surrexit, assimilor autem mari crystallino fixo, & malitiam,
imperfectionemq; fratrum meorū amare deploro, per quā
à me recedentes, lapidibus & pulueri terreno coniuncti,
vim omnem amittunt, terrenis inhiantes, & cœlestia ne-

gligentes, sine remissione enim vlla lachrymas profundo,
ex quibus benedictio promanat, nec vanitati & impuden-
tiæ studium addico, prout soror mea Venus, hisce intenta,
semper lasciuit. Verum & illa vestitum meū consequi pote-
rit, quem quinque distribuere debebam, si modo viuere me-
cum sustinent. Frater autem meus, sceleratus ille Mars,
fraudulentus, posthabitis lachrymis & lamentationibus
meis quamplurimos prosternit, & perimit innocentes, &
ira radiante inflammatus, sapientiam, modestiam & pacem
omnino aspernatur. Idem animus etiam fratri Saturno est,
qui melancholica passione obrutus, auaritia, plurimo-
rum salutem obuerit, hinc facies eius subtristis. Iupiter ve-
ro clemens, coronæ regiæ adpropinquat, seuerus, subtimi-
dus, & saepiuscule inconstantiæ passionibus subiacens: pro-
ut maxima pars hominum ijdem subiacet, licet omnes tan-
dem in vnum congregandi & coniungendi sint homines.
Mercurius vero frater meus iunior, tenex quamuis, pru-
dentia, concordiæ vinculum pariter abrumpit, lachrymat,
ridetque affatim, cum salamandræ similem sese esse videt,
mercenarius est, & mirabilium operum patrator: similis ei
qui

qui per vniuersum terrarum orbem discurrens, bonorum iuxta ac malorum consortio gaudet, & oritur. Si vero constantiam meam imitarentur, & Rex ille cœlestis summa nobis bona largiretur. Sol autem pluuijs delectatur, & post pluuias opes magnas & diuitias largitur, quemadmodum paterfamilias vxorem ardenti amore prosequitur, rixarum & contentionum discordia penitus inter eos sublata. Ita etiam argentum tingam, Regem eo in aurum figente.

FIGVRA SEXTA.

HOstes inimicosque meos vniuersos insigni nunc claritate fulgens, deuici. Ex uno multi, & ex multis vnum, prosapia celebri oriundus, è minimo ad summum adscendo: vis omnium infima in orbis terrarum cum supra vnitur. Vnum ego sum, & multi in me, & per decem multiplicatus, tot enim vicibus amicos illos meos sex emendo, si modo in fusione promptum obsequium præstiterint, exemplo amicæ meæ Lunæ. Sex mihi sunt vestes nuptiales, & coronæ

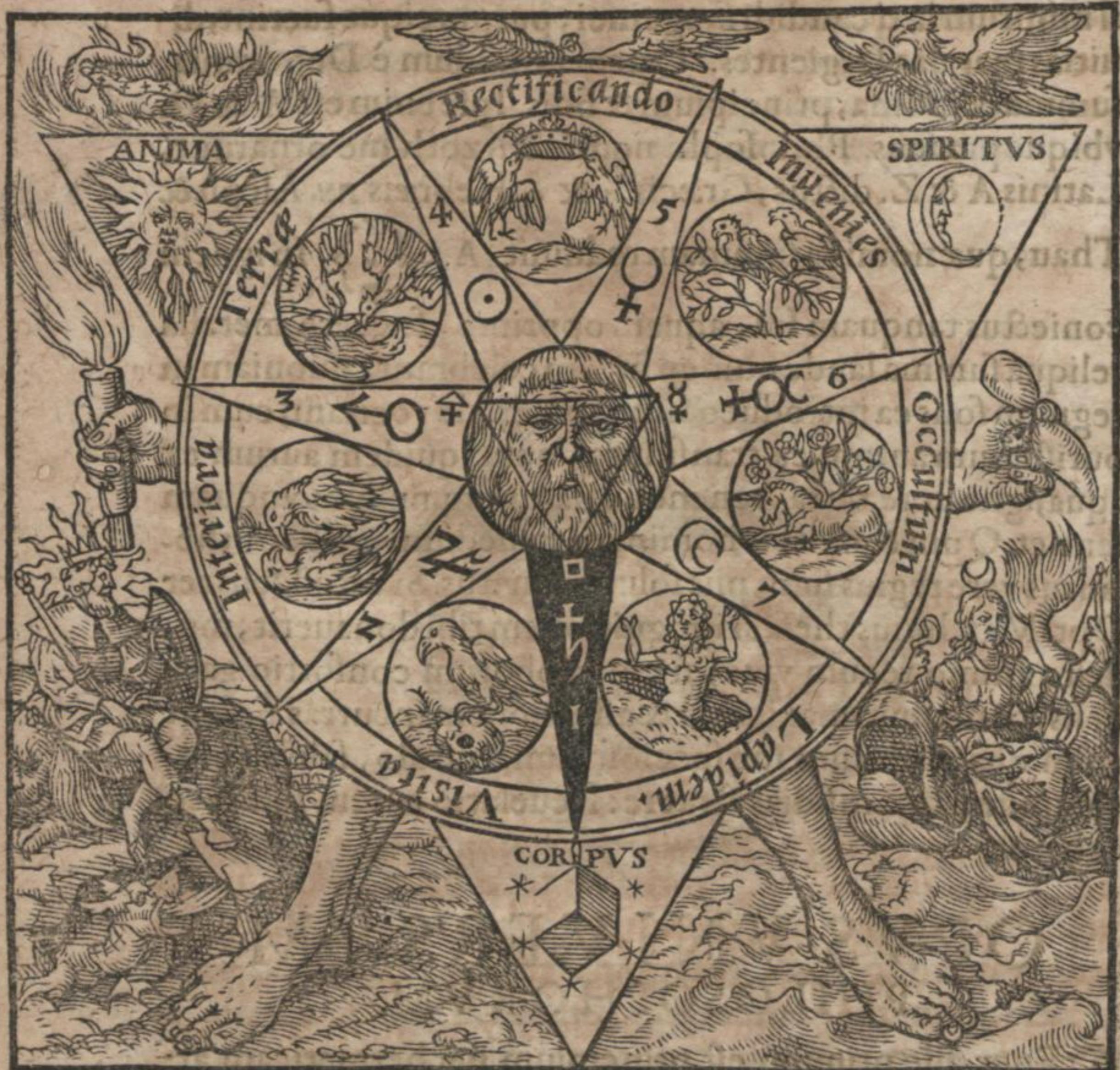
ronæ aureæ sex, quarum singulæ singulis dabuntur, ut Regibus similes, mecum regnent, aliis qui me, amore meum aspernati fuerant, dominantes. Per ignem enim reuelabuntur, quod è terra ascendere satagunt, si nimirum læti candidi sanguinei, purpureique fuerint, diuitias magnas largientes. Quemadmodum è Deo omnia, summa & infima, principium & finis. Ipse enim est A & O. ubique præsens. Philosophi nomine Azoth me ornarunt, Latinis A & Z. dictus, Græcis α & ο. Hebræis א. Aleph & Thau, quæ nomina summam reddunt A... {^Z_ω
א} In ignem coniectus tanquam Ira, aquam opprimo, sex vero metalla reliqua summa laude nomen meum celebrant, quoniam in regnum solis ea introduco, hinc vniuersale vocitant, cum in purissimum aurum ea transmuto, quod quidem aurum ex aqua, igne, aere, terra, venenoue damnum nullum vñquam sentiet. Quin & morbis hominum remedium præbeo, thesaurus vere regius sum, piis solum donatus. Si vero Deuster Opt. Max. huius thesauri cognitionem tibi donauerit, modesto animo tecum viue, ne improborum consortio gaudens, periculum maximum & afflictionem incurras. Solent enim quam plurimi sub specioso amici titulo, saluti ac incolumitati tuæ insidias struere: Reuelatio autem soli Deo debetur.

OPVS VNIVERSVM PHILOSOPHORVM.

SEnex ille primum est principium per hermeticam artem reuelatus, sulphur est, Sal, Mercurius, inferius sicut superius, astrum Solis, coloribus abundans, ignis, aer, aqua & terra ex prosapia Dianæ & Apollinis prognatus, virilis ignem & acrem, fœmineus terram & aquam de-

I netat,

notat, pondere grauis & leuis, stabilis, constans, & fugiti-
uus: Exue hunc veste terrena, & nudum præpara, balneo ca-
lido int̄clude, calorem vaporum diebus noctibusq; coquito,

donec stella septemplex appareat, per sphæram circumcur-
sitando, & in aqua suffocetur. Coruus niger prima avis, cir-
ca cadavera circumvolitat, donec columba alba progredi-
tur.

tūt, eam subsequeente auerubra. Spiritualiter igitur coruum primum extingue, vt colores omnes emergant, monoceros vero requiescit, Luna corporali existente, viam Regi preparat, argentum candidum emergit. Rex hoc subsequitur, ruber, solitarius adhuc, sed purissimus, quod si cundem cum matre ipsius per omnia regna deduxeris, pretium eius in decuplum multiplicabitur, & fratribus suis diuitias commodaque infinita præstabit.

Felix, terque quaterque beatus qui huius artis plenariam cognitionem est assecutus.

DECLARATIO ET EXPLICATIO ADOLPHI.

Postquam Ego Adolphus ex consuetudine pariter, & animi cupiditate iter Romam versus institueram, vt artium secreta penitus indagare possem, nocte quadam diuersorio exclusus, virium imbecillitate coactus, & somno aggrauatus, cum per totam diem tempestatum imbribus debilitatus maxime fuisset, specum quādam subterraneam ingressus sum, quarum quidem Romæ magnus numerus, oratione itaque ad Deum Opt. Max. fusa, auxilium eius implorans, iejunus & somnolentus obdormii. Ob loci vero incommoditatem media nocte expergefactus, specus, diuersorij mei, incommoda considerans, mirabilia opera Dei Opt. Max. animo voluens, afflictionesque ac ærumnas humanas, attentius examinans, tandem etiam secreta illa & opus Philosophicum exactiori lance trutinans, strepitum quendam in specu mihi exaudire videbar, qui tamen eodem fere momento conticescebat, hinc magnus metus animum meum inuasit, & anxius hærebam, num dæmonum præstigiæ, aut hominum latrunculorum insidiæ essent, Dei itaque

itaque e opem implorans, tandem exiguum lucem procul à me in abditis specus video, quæ sensim aucta propius ad me accedebat, Ego vero viribus destitutus hæsitans tandem vi-

debam virum quendam pellucidum, tanquam aereum, corona regia, stellis vndique exornata, redimitum, dum vero attentius inspicio, omnia interiora eius conspiciebam, cerebrum quidem tanquam aquam crystallinam, semper sese mouentem instar nubis, & cor tanquam carbunculum, rubens, præter hæc videbam alia eius intestina, pulmonem, iecur, ventriculum & vesicam, quæ omnia pura & pellucida erant instar vitri, nec tamen fel, lien cæteraue intestina apparebant, eius vero claritatem ac puritatem verbis declarare nō possum, & tanquā insomnio pressus tandem exclamo, Libera me, ô Domine Deus, ab omnī malo. Vir autem ille ad me accedens inquit, Adolphe, sequere me, monstrabo tibi

bo tibi ea, quæ præparata tibi sunt, vt è tenebris in lucem
transmeare possis. Ego, inquam, quisnam sies, ignoro, spi-
ritus Domini cœli ac terrarum me regat: ille vero, sequere
me, ait, cum enim & me & dominum meum diligas, recipro-
co amore à me redamaris, tu vero æternum illum Dominum
summa laude celebrabis. Hisce dictis, tandem in interiora
specus ingressus, omnia illa attentius considerans, video in
corona illius stellam præfulgidā rubram, cuius radij totum
corpus meum, & præcordia penetrabant, vestis eius erat li-
nea, candida, floribus versicoloribus aspersa, colore viridi
interius præfulgente, præter hęc ex corde eius ad cerebrum
& vice versa vapor quidam semper mobilis ascendebat.
Tandem vero manu parietem fragore magno concutit, &
oculis meis sese subducit, hinc rursus magnæ tenebræ, &
solicitudo metusque animum meum occupant, ex oriente
vero sole, accenso cereo interiora specus perscrutando pa-
riitem concussum video, arcam plumbeam reperio, quam
cum reserassem, librum video in cuius foliis fagineis figura
parabolica de veteri Adamo annotata erat, ego vero diurna
nocturnaque versabam hanc manu, donec tandem per yni-
cam vocem arcanum illud mihi reuelaretur, ex quo mirabi-
lia multa penitus cognoui. In Meridiem perspiciebam, in
qua calidi illi Leones, & in loca Polis subdita in Septentrio-
ne, in quibus vrsi vagantur, summa vero laude nomen Do-
mini decantabam, & cognoscebam mysterium obsignati il-
lius libri naturæ, quod arcanum etiam prout antea additum
fuerat hoc loco apponam.

S Y M B O L V M
S A T V R N I.

ADAMUS senectute confectus, cum coniuge legem præ-
uaricatus, maledictionis sententiam in sese deriuarat,

metu igitur ambo consternati, fugam capessentes, in veprem se abdiderunt, & pudore ac verecundia ob nuditatem corporum moti, extremam quoque mortem obiissent, nisi Dei Opt. Max. creatoris misericordia, in pristinum per-

fectionis statum futurum reducti fuissent, liberos enim imperfectos generabant, antequam renouaretur. Verum cum horti illius possessione semetipsos indignos reddidissent, & toti alias orbi reuelandi essent, radio ignito ex horto illo deliciarum eiecti fuerunt. Quamuis vero hortus ille delitiis & amœnitate abundaret, Adamus nihilominus cum coniuge multis parasangis illum excedebat. Cum vero ex eo ejcerentur, Eua muliebri inconstantia mota prior abscedebat, Adamo, viro constante & magnanimo cedere nolente, donec tandem post plagas sex acceptas, cederet loco, Eua vero è singulis plagiis dimanantem sanguinem eius recipiebat,

& cu-

& custodiebat, eumque pari vi magnetica è horto extrahebat, defessus namque vires pristinas recuperare nequibat, donec ambo in eodem balneo loti, vnetique ob mutuum amorē simul mortem oppeterent, rursus tamen in vnum resurgerent, & post mortem filium supremæ essentiæ progenerarent. Filius vero ille pariter mortem oppetens, reuixit, ut omnia penetraret, & multiplicandus venit per deceim, fratres enim imperfecti & debiles, eum oppugnant, nisi enim hoc fieret, labor omnis inanis & frustraneus esset: post hæc vero omnes pariter cū eo morte occūbunt, resurgentes tandem & regnantes vna cum eo, fulgentes & radiantes tanquam Sol terrarum. Voluntas enim eorum Regi obdiens, hinc diuitias sempiternas adepti, decies, centies, & millies numerabantur. Soli Deo, à quo sapientia omnis, honor & gloria.

Amen in Mercurio qui pedibus licet carens decurrit aqua, manus non tingens, & metallice vniuersaliter operatur.

F I N I S.

Anat. A. 196. -

